ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 63ον. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ, 1927. Ἀριθ. 10

ΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΠΟΔΟΣΙΣ

«Ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις».
(Πρὸς Ἑβρ. θ΄. 27)

Τὸ ζήτημα τῆς μετὰ θάνατον τύχης τοῦ ἀνθρώπου ἀπησχόλησε τοὺς μεγίστους νόας παντὸς ἔθνους καὶ παντὸς αἰῶνος. Περὶ αὐτοῦ ἠσχολήθησαν πάντα τὰ θρησκευτικὰ καὶ φιλοσοφικὰ συστήματα, ἡ δ' ἔρευνα αὕτη εἰς τὰ πέραν τοῦ τάφου κείμενα ἄγνωστα πεδία, ἀπορρέουσα ἐξ ὁρμεμφύτου αἰσθήματος τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἀποτελεῖ μίαν τῶν ἰσχυροτάτων ἀποδείξεων τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ἀκριβῶς ὅπως καὶ ἡ ἔμφυτος περὶ Θεοῦ ἰδέα, ἡ παρατηρουμένη εἰς πᾶσαν φυλὴν ἀνθρώπων πάσης ἐποχῆς, ἀποδεικνύει τὴν ὕπαρξιν τοῦ ὑπερτάτου ἐκείνου Ὄντος, ὅπερ ἀποκαλοῦμεν Θεόν.

Ὁμοίως εἰς τὴν ἀνθρωπίνην συνείδησιν ὑπάρχει ἡ πεποίθησις ὅτι μετὰ θάνατον ἕκαστος ἄνθρωπος θὰ δώσῃ λόγον τῶν ἐν ταύτῃ τῇ ζωῇ πράξεών του, καλῶν τε καὶ κακῶν. Ἐνισχύεται δὲ μᾶλλον, ἀντὶ νὰ κλονίζηται, ἡ πεποίθησις αὕτη ἐκ τῆς συχνάκις παρατηρουμένης ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ εὐημερίας τῶν πονηρῶν καὶ δυστυχίας τῶν ἐναρέτων. ἐξ οὗ καὶ ὁ πλέον πεπωρωμένος τὴν διάνοιαν ἐξάγει τὸ συμπέρασμα, ὅτι μετὰ θάνατον ἀσφαλῶς θὰ ἐπέλθῃ ἡ ἀπονομὴ τῆς Θείας δικαιοσύνης, ἀποδιδομένης εἰς ἕκαστον τῆς ποινῆς ἢ τῆς ἀμοιβῆς, ἧς ὑπῆρξεν ἄξιος. Θεὸς δίκαιος, σοφὸς καὶ φιλάνθρωπος δὲν δύναται νὰ ἀφήσῃ ἀτιμώρητον τὴν κακίαν καὶ ἀβράβευτον τὴν ἀρετήν. Ἀφοῦ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ζωῇ ἡ τιμωρία καὶ ἡ ἐπιβράβευσις αὕτη πολλάκις δὲν συντελεῖται, εἶναι φανερὸν ὅτι θὰ ἐπέλθῃ αὕτη μετὰ θάνατον ἐν ἄλλῃ τινι ζωῇ.

Τὰς ἐμφύτους ταύτας ἰδέας καὶ πεποιθήσεις τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας ἐπιβεβαιοῖ ἀπολύτως καὶ ἡ Ἁγία Γραφή, ἥτις ρητᾶς διακηρύττει ὅτι ἡ ἄλλη ἐκείνη ζωὴ ὑπάρχει, καὶ ὅτι ἐν αὐτῇ ἐπιφυλάσσεται κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις εἰς πάντας τοὺς ζήσαντας ἐπὶ γῆς, ἀγαθούς τε καὶ πονηρούς.

Ἡ ἐξέτασις τοῦ σπουδαίου τούτου θέματος δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τρία κεφάλαια: Πρῶτον, ὅσον ἀφορᾷ ***τὸν χρόνον*** τῆς κρίσεως ἐκείνης. Δεύτερον, ὅσον ἀφορᾷ ***τοὺς σκοποὺς*** αὐτῆς, καὶ τρίτον, ὅσον ἀφορᾷ ***τὰ ἀποτελέσματα*** αὐτῆς.

1) Καὶ περὶ μὲν τοῦ ***χρόνου*** τῆς κρίσεως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν εἰς τοὺς ἐρωτήσαντας αὐτὸν μαθητάς: «Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ Υἱός, εἰμὴ ὁ Πατὴρ» (Μάρκ. ιγ΄. 32). Ὁ Θεὸς λοιπὸν μόνος γνωρίζει πότε θὰ καλέσῃ τὸν κό-

οἱ συγγενεῖς σας θὰ δυνηθῶσι διὰ μνημοσύνων ἢ δεήσεων τῆς Ἐκκλησίας νὰ σᾶς ἐξαγάγωσιν ἐκ τῆς τιμωρίας καὶ νὰ σᾶς μεταθέσωσιν εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἐν ταύτῃ τῇ ζωῇ δέον νὰ μετανοήσωμεν καὶ ἐπιστραφῶμεν ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἐν τῷ Ἅδῃ οὐκ ἔστι μετάνοια. Καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἄνθρωπος γινώσκει τὸ μέτρον τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ, τὸ δὲ νῆμα τῆς ζωῆς δύναται εἰς πᾶσαν ὥραν νὰ κοπῇ ἀποτόμως, ὥστε νὰ μὴ λάβωμεν καιρὸν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ θανάτου νὰ τακτοποιήσωμεν τὴν πνευματικὴν ἡμῶν θέσιν, ἐπιβάλλεται εἰς ἡμᾶς νὰ εἰρηνευθῶμεν μετὰ τοῦ Θεοῦ ἀμέσως, ἵνα μὴ ἐλθὼν ὁ Νυμφίος μᾶς εὕρῃ, ὡς τὰς μωρὰς παρθένους, κοιμωμένους καὶ ἀνετοίμους.

Διὰ δὲ τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἡμέραν τῆς Κρίσεως, ἥτις θὰ ἦναι ἡ πανηγυρικὴ ἐπισφράγισις τῆς σωτηρίας ἢ τῆς καταδίκης ἑκάστης ψυχῆς, ἂς εὐχώμεθα, πεποιθότες εἰς τὴν ἱλαστήριον θυσίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ σταθῶμεν ἀφόβως καὶ ἱλαρῶς μεταξὺ τῶν ἐκ δεξιῶν Αὐτοῦ καὶ νὰ ἀκούσωμεν ἐκ τῶν χειλέων Αὐτοῦ τὸν χαρμόσυνον λόγον : «Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου». Ἀμήν.

(Ἐκ τῶν τοῦ Μιχαὴλ Καλοποθάκη)

Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΚΑΙ ΟΙ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝΤΕΣ ΑΥΤΟΝ

«Οἱ δὲ ἀφήσαντες εὐθὺς τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτόν».

Ματθ. δ΄ 22.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος μᾶς παρουσιάζει μίαν συνοπτικὴν περιγραφὴν τῆς ζωῆς καὶ διδασκαλίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι ὅλα ὅσα ἐλέχθησαν, καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔκαμεν ὁ Κύριος ἡμῶν κατὰ τὸ ὀλιγοχρόνιον διάστημα τῆς ἐπὶ τῆς γῆς παραμονῆς του εἶναι τόσον πολλά, ὥστε ἐὰν ἐγράφοντο θὰ ἀπετέλουν τόμους ὁλοκλήρους. Ὡς ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἰς τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ Εὐαγγελίου του παραστατικώτατα λέγει : «Εἶναι δὲ καὶ ἄλλα πολλά, ὅσα ἔπραξεν ὁ Ἰησοῦς, τὰ ὁποῖα ἐὰν γραφῶσι καθ' ἕν, οὐδ' αὐτὸς ὁ κόσμος νομίζω θέλει χωρήσει τὰ γραφόμενα βιβλία».

Ἀναγινώσκοντες λοιπὸν τὸ 4ον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου παρατηροῦμεν τὴν ἤρεμον προετοιμασίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρὶν ἢ ἀκόμη εἰσέλθῃ εἰς τὸ ὑψηλὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναλάβει καὶ τοῦ ὁποίου τὴν σπουδαιότητα ἐγνώριζεν Αὐτὸς μόνος καὶ ὁ ἀποστείλας αὐτὸν Πατήρ. Τὸ πρῶτον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον εἶχε νὰ πράξῃ ἦτο νὰ διατρίψῃ καιρόν τινα νηστεύων καὶ προσευχόμενος, ὡς φέρων τὸ ἀνθρώπινον σαρκίον καὶ οὕτως ἐνισχυθῇ ὑπὸ τοῦ Πατρὸς ἔτι περισσότερον· καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ἡ νίκη Αὐτοῦ κατὰ τῶν τριῶν ἐκείνων μεγάλων πειρασμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Μετὰ τὴν σύλληψιν δὲ Ἰωάννου τοῦ

Βαπτιστοῦ, κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ Ματθαίου, ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀφήσας δὲ τὴν Ναζαρὲτ ἦλθε καὶ κατῴκησεν εἰς Καπερναούμ, ἥτις ἦτο παραθαλασσία, καὶ ἔκτοτε ὁ Κύριος ἡμῶν ἤρχισε νὰ κηρύττῃ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

Ἀλλὰ διὰ τὸ πολύτιμον συνάμα καὶ ἐπικίνδυνον ἔργον Αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτε ἐβασίλευεν ἡ τυπικὴ θρησκεία, τὸ μῖσος, ἡ ἰδιοτέλεια, ἡ ὑποκρισία καὶ ἡ ἠθικὴ ἐξαχρείωσις ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων ἀρχόντων μέχρι τοῦ κατωτάτου πολίτου, ὤφειλεν ὁ Κύριος ἡμῶν νὰ ἀποκτήσῃ μικρόν τινα ἀριθμὸν εἰλικρινῶν καὶ εὐσεβῶν ὀπαδῶν καὶ συνεργατῶν, οἱ ὁποῖοι προθύμως καὶ μὲ αὐταπάρνησιν ἤθελον ἀκολουθήσει αὐτὸν καθ' ὅλην τὴν ἱερὰν ἀποστολήν, ἣν ἀνέλαβε νὰ ἐκτελέσῃ, καὶ οἵτινες θὰ παρεῖχον εἰς Αὐτὸν συνάμα παρηγορίαν καὶ ἐνθάρρυνσιν εἰς τὸν σκληρὸν ἀγῶνα, ὅστις προέκειτο ἔμπροσθέν του. Περιπατῶν λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν προσεκάλεσέ τινας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου, οἵτινες κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἐπεσκεύαζον τὰ δίκτυά των (διότι ἦσαν ἁλιεῖς τὸ ἐπάγγελμα), οὗτοι δὲ ἀφήσαντες εὐθὺς τὸ πλοῖον καὶ τὸν Πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν Αὐτόν. Ἡ τοιαύτη πρόθυμος καὶ ἀνεπιφύλακτος ἀπόφασις τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων εἶναι τόσον ἀξιοσημείωτος, ὥστε νὰ ἀξίζῃ τὸν κόπον ἡ ἐξέτασις αὐτῆς.

Εἶναι φανερὸν ὅτι διὰ νὰ προβῶσιν οἱ δύο οὗτοι ἁλιεῖς εἰς τὴν μεγάλην, τὴν παράτολμον (δύναται νὰ εἴπῃ τις) ἀπόφασίν των, ἡ προσωπικότης τοῦ Ἰησοῦ ἐνεποίησεν εἰς αὐτοὺς ἐντύπωσιν ὅλως ἐξαιρετικὴν καὶ βαθεῖαν. Ἂς ἴδωμεν λοιπὸν ἐν ὀλίγοις:

1) ***Ποία ἡ προσωπικότης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.***

2) ***Πῶς πρέπει νὰ τὸν ἀκολουθῇ τις.***

1. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μέλλων Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον ἔκτοτε ἐθαυμάσθη καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ θαυμάζηται, ἦτο εἰσέτι ἄγνωστος καὶ ξένος διὰ τοὺς δύο αὐτοὺς ἀδελφούς. Πιθανὸν νὰ μὴ εἶχον ἀκούσει ἀκόμη τίποτε θετικὸν περὶ Αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας του, ἀλλὰ μόλις εἶδον Αὐτὸν καὶ ἤκουσαν Αὐτὸν ὁμιλοῦντα (δὲν ἀναφέρει λεπτομερείας ὁ Εὐαγγελιστὴς) ἀφῆκαν ὄχι μόνον τὸ πλοῖον καὶ τὰ δίκτυα, ἀλλὰ καὶ τὸν γέροντα πατέρα των διὰ νὰ ἀκολουθήσωσι τὸν διδάσκαλον. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτο προσωπικότης θείας δυνάμεως καὶ τελειότητος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐὰν ἐνητένιζεν ὁ ἀνθρώπινος ὀφθαλμὸς εἰλικρινῶς καὶ ἄνευ προκαταλήψεως δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ ἑλκυσθῇ ὑπ' αὐτῆς· διότι καὶ ἡ ἐξωτερικὴ Αὐτοῦ μορφὴ ἠκτινοβόλει τὴν θείαν Του ἀγάπην καὶ συμπάθειαν πρὸς πάντας ἀνθρώπους ἀδιακρίτως φυλῆς ἢ κοινωνικῆς θέσεως, πρὸς πλουσίους καὶ πτωχούς, σοφοὺς καὶ ἀμαθεῖς, εὐγενεῖς καὶ ταπεινούς, οὓς πάντας συνανεστρέφετο καὶ προσεκάλει εἰς τὴν βασιλείαν Του.

Οἱ σοφοὶ τῆς γῆς, οἱ φιλόσοφοι ὅλων τῶν ἔκτοτε αἰώνων, οἱ σπουδασταὶ τῆς ἱστορίας, μελετῶντες τὴν ζωὴν καὶ διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐθαύμασαν καὶ ἐξύμνησαν τὸ πρόσωπόν Του, ὄχι μόνον ὡς πρόσωπον ἱστορικόν, τοῦ ὁποίου τὴν ὕπαρξιν μαρτυροῦν τὰ ἑκατομμύρια τῶν Χριστιανῶν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὡς προσωπικότητα ἠθικήν, ὁμοία τῆς ὁποίας δὲν ὑπῆρξέ ποτε

μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον. Βεβαίως ὑπῆρξαν καὶ ἄνθρωποι καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν τοιοῦτοι, οἱ ὁποῖοι προσεπάθησαν παντοιοτρόπως νὰ ὑποβιβάσουν τὴν προσωπικότητα Αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν, διότι προσκόπτουν πρὸ τῆς τελειότητος καὶ ἁγιότητός Του καὶ τῆς μοναδικῆς ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ διδασκαλίας Του.

Τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ θυσία Του, ἡ ἀγάπη Του, ἡ ταπεινοφροσύνη Του, ἡ συμπάθειά Του, ἡ ὑπηρεσία Του, καὶ ἐν γένει ἡ ζωή Του μᾶς ὠθοῦν νὰ πιστεύσωμεν ἀκραδάντως εἰς τὸ πρόσωπόν Του, ὡς ***μοναδικὸν καὶ θεῖον***· καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν Του ὡς διδασκαλίαν τελείαν διὰ τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι αὐτὴ ἡ ἐξάπλωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὸν κόσμον.

Ὅλα τὰ μεγάλα ὀνόματα, οἱ μεγάλοι ἄνδρες, τῆς ἱστορίας—οἱ κυβερνῆται, οἱ στρατηλάται, οἱ φιλόσοφοι, οἱ σοφοί, οἱ διδάσκαλοι, οἵτινες ἤσκησαν μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων κατὰ διαφόρους ἐποχὰς—ἦλθον καὶ ἀντιπαρῆλθον ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης σκηνῆς· ἡ ἐπίδρασίς των ὅμως περιωρίσθη εἰς μόνην τὴν γενεάν, τὴν φυλὴν ἢ τὴν χώραν αὐτῶν καὶ μετ' ὀλίγον ἐξηφανίσθη.

Ἀλλὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ 19 αἰῶνας νὰ ἀκτινοβολῇ μετὰ τῆς αὐτῆς αἴγλης ὡς κατὰ τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν διέμενεν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ λαμπρότης τῆς μορφῆς Του δὲν ἠμαυρώθη· τὸ μεγαλεῖον τῆς προσωπικότητός Του οὐδόλως ἐμειώθη· ἡ ἠθικὴ κυριαρχία Του ἐξακολουθεῖ νὰ ἀναγνωρίζηται ὑπὸ ἑκατομμυρίων ψυχῶν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι πάντοτε ***ἡ μοναδικὴ προσωπικότης***, τῆς ὁποίας ἡ ἠθικὴ ἐπιρροὴ παραμένει ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἀμείωτος καὶ ἀειθαλής. Διατί; ***Διότι εἶναι Θεός.*** «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος».

2. ***Πῶς πρέπει νὰ ἀκολουθῇ τις Αὐτόν;***

Τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅτε ἦτο ἐπὶ τῆς γῆς, ἠκολούθουν ὄχλοι, οἵτινες τὸν ἤκουον ἀσμένως. Χιλιάδες λαοῦ ἐθεραπεύθησαν ἢ εὐηργετήθησαν ἢ ἐσιτίσθησαν ὑπ' Αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ πάθους Αὐτοῦ πάντες τὸν ἐγκατέλιπον, ἀκόμη καὶ οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ, οἵτινες ἐπὶ τρία ὁλόκληρα ἔτη συνεμερίσθησαν· τὰς περιπετείας καὶ κακουχίας Αὐτοῦ καὶ ἐδιδάχθησαν καὶ ἐφωτίσθησαν ὑπ' Αὐτοῦ. Ἐκτὸς τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οἵτινες ἐσύχναζον εἰς τὰς διδασκαλίας Του, διὰ νὰ τὸν πειράξουν ἢ νὰ εὕρουν ἀφορμὴν κατηγορίας ἐναντίον Του, πολλοὶ ἀναμφιβόλως ᾐσθάνοντο εὐχαρίστησιν καὶ ὠφέλειαν ἐκ τῆς ὑψηλῆς διδασκαλίας Του, ἀλλὰ δὲν εἶχον ἀρκετὸν θάρρος ἢ πίστιν ὅπως ἀφήσωσι τὰ ἐγκόσμια καὶ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Ἐνθυμεῖσθε τὸν πλούσιον νεανίαν, ὅστις εἶχεν ἐκπληρώσει ὅλον τὸν Νόμον ἐκ νεότητός του καὶ ἐπόθει τὴν αἰώνιον ζωήν; Δὲν απεφάσιζεν ὅμως νὰ ἀποξενωθῇ τοῦ πλούτου Του καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Χριστόν. Τοῦτ' αὐτὸ παρατηροῦμεν καὶ σήμερον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μας. Πόσοι λεγόμενοι Χριστιανοί, τόσον ἀγαποῦν τὸν Χριστόν, ὥστε νὰ εἶναι ἕτοιμοι νὰ θυσιάσουν δι' Αὐτὸν ὄχι τὰ πάντα, ἀλλὰ καὶ μικρόν τι συμφέρον κοσμικόν; Ὅλοι ὁμολογοῦμεν τὸν Χριστὸν Κύριον καὶ Σωτῆρα, ὅλοι παραδεχόμεθα τὰς διδασκαλίας Του ὡς ὑψηλὰς καὶ θείας, ἀλλὰ πόσοι ὑπακούομεν εἰς τὰς ἐντολάς Του,

πόσοι ζῶμεν συμφώνως πρὸς τὰς διδασκαλίας Του; Ἐγνώρισα ἀνθρώπους, οἵ ὁποῖοι συχνάζουν τακτικῶς εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ καθαροῦ καὶ ἀμιγοῦς Εὐαγγελίου καὶ ὁμολογοῦν ὅτι ποθοῦν ζωὴν πνευματικὴν καὶ ὅμως δυσκολεύονται νὰ ἀπαρνηθοῦν παλαιὰς ἕξεις, συνηθείας ἢ προλήψεις. Οἱ τοιοῦτοι εἶναι ὡς οἱ θέλοντες νὰ βάλουν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς, ἐνῷ ὁ νέος οἶνος πρέπει νὰ βάλληται εἰς ἀσκοὺς νέους, ἵνα ἀμφότερα διατηρηθοῦν.

Καὶ ἐν γένει πόσοι ἐκ τῶν σήμερον λεγομένων Χριστιανῶν ἔλαβον ἢ εἶναι πρόθυμοι νά λάβουν τὴν ἀξιοθαύμαστον ἀπόφασιν τῶν υἱῶν τοῦ Ζεβεδαίου, τοῦ νὰ ἀφήσουν ***εὐθὺς*** τὰ κοσμικά των συμφέροντα χάριν τοῦ Χριστοῦ; Φοβοῦμαι ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν τοιούτων εἶναι ἐλάχιστος. Οἱ πλεῖστοι Χριστιανοί, ἀκόμη καὶ ἐκ τῶν εἰλικρινῶς εὐσεβῶν, δυσκόλως θὰ ἀπεφάσιζον μίαν τοιαύτην ὁλοκληρωτικὴν θυσίαν.

Καὶ ὅμως τί λέγει ὁ Χριστός: «Ὅστις ἀγαπᾷ πατέρα ἢ μητέρα ἢ υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, δὲν εἶναι ἄξιος ἐμοῦ. Ὅστις δὲν λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, δὲν εἶναι ἄξιος ἐμοῦ». Ἡ διδασκαλία αὕτη εἶναι τόσον σαφὴς καὶ κατηγορηματική, ὥστε δὲν ἐπιδέχεται ἀμφισβήτησιν ἢ συζήτησιν. Ἐκεῖνος ὅστις θέλει νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἦναι πράγματι ὀπαδός Του, δὲν δύναται νὰ μοιράζῃ τὴν ἀγάπην καὶ ὑπακοήν του μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ κόσμου. Πρέπει νὰ ἀνήκῃ ***ἐξ ὁλοκλήρου*** εἰς τὸν Χριστόν, ***ἄλλως δὲν εἶναι τοῦ Χριστοῦ.*** Πρέπει νὰ ἦναι ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ ἑαυτὸν καὶ πᾶν ὅ,τι ἔχει ἐγκόσμιον καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ζωήν του τὴν σωματικήν, διά τὸν Χριστὸν καὶ τὴν βασιλείαν Αὐτοῦ. Πρέπει νὰ δύναται νὰ εἴπῃ, ὡς ὁ Πέτρος: «Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν τὰ πάντα καὶ Σοὶ ἠκολουθήσαμεν». Καὶ τότε μόνον θὰ ἀκούσῃ παρὰ τοῦ Χριστοῦ ἐκείνην τὴν παρήγορον ἀπάντησιν: «Πᾶς ὅστις ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός Μου, ἑκατονταπλασίονα θέλει λάβει καὶ ζωὴν αἰώνιον θέλει κληρονομήσει».

Πόσον ὡραῖος ὁ γνωστὸς ὕμνος:

Θέλω ν' ἀκολουθήσω
Τὸν πρᾷον Ἰησοῦν
Αὐτῷ ν' ἀφιερώσω
Ζωήν, ψυχὴν καὶ νοῦν,
Νὰ γείνω ὅμοιός Του,
Γλυκὺς καὶ ταπεινός,
Νὰ ἦμαι ὀπαδός Του
Πιστὸς καὶ σταθερός.

Ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, ἐὰν ἀκόμη δὲν ἔλαβες ἀπόφασιν νὰ ἀκολουθήσῃς τοιουτοτρόπως τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ ἐὰν ἔχῃς τοιαύτην ἐπιθυμίαν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, μετάτρεψον τὸν ὕμνον τοῦτον εἰς προσευχὴν ἔνθερμον μὲ σταθερὰν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι θὰ λάβῃς τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν, ὅπως πραγματοποιήσῃς τὸν ἱερόν σου πόθον καὶ σωθῇς μὲ αἰώνιον σωτηρίαν.

Χρῆστος Γ. Βαῆς

Φοιτητὴς θεολογίας.

ΑΙ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ

Ὑπὸ Ριχάρδου Τρὲντς (Richard Trench)

(κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ 'Αγγλικοῦ)

(συνέχεια).

ΙΑ'.

Ἡ παραβολὴ τῶν πονηρῶν γεωργῶν.

Ματθ. κα'. 33—44, Μάρκ. ιβ'. 1—12, Λουκ. κ'. 9—18.

Οἱ Φαρισαῖοι ἀκροαταὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν θὰ ἦσαν βεβαίως εὐχαριστημένοι, ἐὰν διέκοπτε τὴν ὁμιλίαν του μετὰ τὴν παραβολὴν τῶν δύο υἱῶν. Ἀλλ' ὁ Κύριος εἶχεν ἀκόμη νὰ τοὺς ἐλέγξῃ καὶ τοὺς παραινέσῃ· διὸ καὶ λέγει ἀμέσως: «***Ἀκούσατε ἄλλην παραβολήν***».

Τὴν προκειμένην παραβολὴν οἱ τρεῖς Εὐαγγελισταὶ ἀφηγοῦνται μετά τινων ἐλαφρῶν παραλλαγῶν, ἢ μᾶλλον, ἕκαστος ἀλλαχοῦ συνοπτικώτερον, ἀλλαχοῦ ἐκτενέστερον τοῦ ἄλλου.

Ἡ ἀρχὴ τῆς παραβολῆς ἀμέσως ὑπενθυμίζει τὸ χωρίον Ἡσα. ε'. 1—7. Ἀναμφιβόλως δὲ ὁ Κύριος στηρίζει αὐτὴν ἐπὶ τῆς προφητείας ἐκείνης, τοσούτῳ μᾶλλον θέλων νὰ οἰκοδομήσῃ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων θεμελίων, ὅσῳ οἱ ἐχθροὶ Αὐτοῦ τὸν κατηγόρουν ὡς θέλοντα νὰ καταλύσῃ τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας.

Τὸν εἰκονισμὸν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ὡς ***ἀμπέλου*** ἢ ***ἀμπελῶνος*** εὑρίσκομεν συχνάκις ἀνὰ τὴν Π. Διαθήκην (Δευτ. λβ' 32, Ψαλμ. π' 8—16, Ἡσα. ε' 1—7, κζ' 1—7, Ἱερεμ. β' 21, Ἐζεκ. ιε' 1—6, ιθ' 10), ἐξηγεῖται δὲ ἡ συχνότης τοῦ εἰκονισμοῦ τούτου ἐκ τοῦ ὅτι οὐδὲν ἄλλο εἶδος κτηματικῆς περιουσίας ἐθεωρεῖτο τόσῳ πολύτιμον καὶ προσοδοφόρον καὶ ἑπομένως χρῇζον τόσης ἀόκνου περιποιήσεως (1). Ὁ Κύριος ἡμῶν προσομοιάζει ἑαυτὸν πρὸς ἄμπελον (Ἰωάν. ιε' 1) καὶ προφητικῶς εἶχε λάβει τὴν προσομοίωσιν ταύτην (Γενέσ. μθ' 11).

Ὁ ἀμπελὼν ἐν τῇ προκειμένῃ παραβολῇ δὲν εἶναι ἡ Ἰουδαϊκὴ Ἐκκλησία ἢ Οἰκονομία, ὥς τινες ἡρμήνευσαν αὐτόν, καθότι λέγεται ὅτι θὰ ἀφαιρεθῇ ὁ ἀμπελὼν ἀπὸ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους καὶ θὰ δοθῇ εἰς ἄλλους. Εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον τοῦ Ἡσαΐου ἀληθῶς πρόκειται περὶ τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἐκκλησίας καὶ συνεπῶς προλέγεται ὄχι ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ἀμπελῶνος, ἀλλ' ἡ ἐρήμωσις καὶ καταστροφὴ αὐτοῦ. Εἰς τὴν προκειμένην παραβολὴν πρέπει μᾶλλον νὰ ἐννοήσωμεν τὸν ἀμπελῶνα ὡς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ὡς ὀρθῶς ἐξηγεῖ ὁ Ὠριγένης. Οἱ Ἰουδαῖοι διὰ τοῦ Νόμου ἀληθῶς ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι κληθέντες εἰς τὴν βασιλείαν ταύτην· ἀποδειχθέντες ὅμως ἀνάξιοι οἰκονόμοι, ἀπώλεσαν αὐτήν.

Ὁ οἰκοδεσπότης ἦτο κάτι περισσότερον ἢ ἁπλῶς κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, ἀφοῦ αὐτὸς «***ἐφύτευσεν αὐτὸν***» (πρβλ. Ἐξόδ. ιε' 17). Ἡ φύτευσις τοῦ πνευμα-

(1) Ἡ ἄμπελος συχνάκις ἀπεικονίζεται ὡς ἐθνικὸν ἔμβλημα ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Παλαιστίνης τῆς ἐποχῆς τῶν Μακκαβαίων· ἐνίοτε μόνον ἡ βότρυς ἢ τὸ ἀμπελόφυλλον.

τικοῦ τούτου ἀμπελῶνος ἐγένετο ἐπὶ Μωϋσέως καὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τῆς θρησκείας τοῦ Ἰεχωβᾶ ἐν τῇ γῇ Χαναάν, κατόπιν δὲ ὁ ἀμπελὼν οὗτος ἀπήλαυσε πάσης καλλιεργείας καὶ περιποιήσεως ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ (Ἡσα. ε΄ 4). Ὁ **φραγμός**, ὅστις περιέβαλλε τὸν ἀμπελῶνα τοῦτον, ἦτο ὁ Νόμος, ὅστις ἐχώρισε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ πάντων τῶν περιοίκων λαῶν· διὸ καὶ περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Παύλου ὡς «τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ» (Ἐφεσ β΄ 14) μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Ἐθνικῶν.

Ὁ οἰκοδεσπότης, ἀφοῦ ἐφύτευσε καὶ περιέφραξε τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ καὶ ἐφωδίασεν αὐτὸν μὲ πάντα τὰ ἀναγκαῖα (ληνόν, πύργον, κτλ.), «***ἐξεμίσθωσεν αὐτὸν εἰς γεωργούς***». Οὗτοι ὑπονοοῦνται οἱ πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τῆς Ἰουδαϊκῆς οἰκονομίας (Μαλαχ. β΄ 7, Ἐζεκ. λδ΄ 2). Σημειωτέον ὅτι ἡ προκειμένη παραβολὴ ὑποδηλοῖ ὅτι ἡ παρακοή, ἡ σκληροκαρδία καὶ ἡ ἀχρειότης τῶν γεωργῶν—τῶν Ἰουδαίων πνευματικῶν ἀρχηγῶν—δὲν ἦτο ἁπλῶς κοινή τις ἀσέβεια καὶ πονηρία, ἀλλὰ καὶ ὑψίστη ἀχαριστία καὶ κατάχρησις μιᾶς ἱερωτάτης ἐντολῆς καὶ παρακαταθήκης, παράβασις δὲ τῆς συνθήκης, ἣν συνῆψεν ὁ λαὸς Ἰσραὴλ μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐν Χωρὴβ καὶ καθ᾽ ἣν ὁ Θεὸς θὰ ἦτο Θεὸς αὐτῶν καὶ αὐτοὶ λαὸς Αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦτο ὁ οἰκοδεσπότης «***ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν***» καί, ὡς προσθέτει ὁ Λουκᾶς, «***ἐπὶ πολὺν καιρὸν***» («χρόνους ἱκανούς»). Ὁ Θεὸς διὰ τῶν τεραστίων καὶ σημείων, δι᾽ ὧν ἐξήγαγε τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου καὶ τὸν ἀποκατέστησεν εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὡς καὶ διὰ τῆς νομοθεσίας τοῦ Σινᾶ, φανερῶς καὶ ἀπ᾽ εὐθείας ἐπεκοινώνησε μετὰ τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ. Ὕστερον ὅμως δὲν ὡμίλει πλέον πρὸς τὸν λαὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον (Δευτερον. λδ΄ 10-12), ἀλλ᾽ ἀπεσύρθη πρὸς καιρόν, ἀναμένων νὰ ἴδῃ τοὺς καρπούς, οὓς ἤθελε φέρει ὁ λαὸς Αὐτοῦ ὑπὸ τὸν Νόμον, καὶ ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ ὁδηγῶν. Ἡ «***ἀποδημία***» αὕτη τοῦ οἰκοδεσπότου ὀρθῶς ἑρμηνεύεται ὑπὸ τῶν Πατέρων, οὐχὶ ὡς ἀπουσία ἢ ἀδιαφορία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ᾽ ὡς μακροθυμία Αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ, σκοπὸν ἔχουσα νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ καιρὸν πρὸς καρποφορίαν καὶ αὔξησιν.

«***Ὅτε δὲ ἐπλησίασεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργούς, διὰ νὰ λάβωσι τοὺς καρποὺς αὐτοῦ***». Οἱ δοῦλοι οὗτοι ἦσαν οἱ προφῆται καὶ ἄλλοι ἔκτακτοι ἀπεσταλμένοι τοῦ Θεοῦ, πεμφθέντες κατὰ διαφόρους καιροὺς πρὸς τὸν λαὸν Ἰσραὴλ ἐπὶ εἰδικῇ ἀποστολῇ. Ἐστάλησαν ὅπως ζητήσωσι «***τοὺς καρποὺς***» τοῦ ἀμπελῶνος — ὅπως καλέσωσι τὸν λαὸν εἰς λογαριασμὸν ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅπως ἀφυπνίσωσιν εἰς τὰς καρδίας μετάνοιαν καὶ πόθον πνευματικῶν πραγμάτων.

Ἡ διαγωγὴ τῶν πονηρῶν γεωργῶν περιγράφεται λεπτομερέστερον ὑπὸ τοῦ Μάρκου καὶ τοῦ Λουκᾶ, ἢ ὑπὸ τοῦ Ματθαίου. Ὅταν ὁ πρῶτος ἀπεσταλμένος κ τέφθασεν, οἱ γεωργοὶ «***πιάσαντες αὐτόν, ἔδειραν καὶ ἀπέπεμψαν κενόν***». Τὸν δεύτερον «***λιθοβολήσαντες ἐπλήγωσαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἀπέπεμψαν ἠτιμασμένον***» (Μάρκ.) «***Δείραντες καὶ ἐκεῖνον καὶ ἀτιμάσαντες ἀπέπεμψαν κενὸν***» (Λουκ.). Τὸν τρίτον : «***καὶ τοῦτον πληγώσαντες ἀπεδίωξαν***» (Λουκ.)

«***καὶ ἐκεῖνον ἐφόνευσαν καὶ πολλοὺς ἄλλους — τοὺς μὲν ἔδειραν, τοὺς δὲ ἐφόνευσαν***» (Μάρκ.). Οὕτω πράγματι, κατὰ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἱστορικὴν παράδοσιν, ὁ προφήτης Ἱερεμίας ἐλιθοβολήθη ὑπὸ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ αἰχμαλώτων Ἑβραίων, ὁ δὲ Ἡσαΐας ἐπριονίσθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως Μανασσῆ. Εἶναι δὲ ἱστορικῶς βεβαιωμένον πῶς ὁ Ἱερεμίας ἐδάρη, ἐφυλακίσθη καὶ ἐκακοποιήθη (Ἱερεμ. λζ' 15, λη'), ὡς ἐπίσης ὁ Μιχαίας (Α'. Βασ. κβ' 24—27) καὶ ἄλλοι προφῆται (¹).

Ἡ ὑπομονὴ καὶ μακροθυμία τοῦ οἰκοδεσπότου ἀπέναντι τῶν βιαιοπραγιῶν τούτων εἶναι τῳόντι πρωτοφανής. Ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποστέλλῃ ἀντιπροσώπους του, ὅπως εἰ δυνατὸν ἐπαναφέρῃ τοὺς ἀχρείους τούτους γεωργοὺς εἰς τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος, καὶ δὲν σπεύδει νὰ τοὺς τιμωρήσῃ, ἐνῷ ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον «***ὕστερον ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ***», ἢ ὡς συγκινητικώτερον λέγει ὁ Μάρκος, «***ἔτι λοιπὸν ἔχων ἕνα υἱὸν ἀγαπητόν, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, Ὅτι θέλουσιν ἐντραπῇ τὸν υἱόν μου***». Ἡ ἀποστολὴ αὐτη ἦτο ἡ κορωνίς, τὸ κορύφωμα, τῆς Θείας εὐσπλαγχνίας καὶ χάριτος, μεθ' ὃ ἐξαντλοῦνται οἱ θησαυροὶ τοῦ ἐλέους καὶ ὑπερεκχειλίζει τὸ ποτήριον τῆς ἀσεβείας.

«***Ἀλλ' οἱ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱόν, εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Οὗτος εἶναι ὁ κληρονόμος· ἔλθετε, ἂς φονεύσωμεν αὐτὸν καὶ ἂς κατακρατήσωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ***». Πρβλ. Ἰωάν. ιά. 47—53 καὶ Γενέσ. λζ'. 19. Ὅπως οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσὴφ συνεβουλεύθησαν κατ' αὐτοῦ, νομίζοντες ὅτι οὕτω θὰ ἐματαιοῦντο αἱ βουλαὶ τοῦ Θεοῦ περὶ αὐτοῦ, οὕτω καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων διὰ τῆς θανατώσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένοντο τὰ ὄργανα τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ Θείου σχεδίου, ὅπερ ἐβουλεύθησαν νὰ ματαιώσωσι (Πράξ. γ'. 18, δ'. 27, 28). «***Οὗτος εἶναι ὁ κληρονόμος***». Ὁ Χριστὸς εἶναι «κληρονόμος πάντων» (Ἑβρ. ά. 2), οὐχὶ ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (²). «***Ἔλθετε, ἂς φονεύσωμεν αὐτόν***». Οἱ Φαρισαῖοι, οἵτινες συμβολίζονται ἐνταῦθα διὰ τῶν γεωργῶν, βεβαίως μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν εἶχον οὐδὲ μεταξύ των προφέρει τὴν φράσιν ταύτην· ἀλλ' ὁ Χριστός, ὡς Θεὸς καρδιογνώστης, ἔβλεπεν εἰς τὰς καρδίας των τὴν σιωπηρὰν πρόθεσιν. Οἱ Φαρισαῖοι δὲν ἤθελον νὰ ἐπέλθῃ μεταβολή τις εἰς τὴν πνευματικὴν κατάστασιν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Ἤθελον νὰ παραμείνῃ ἀμετάβλητον τὸ καθεστώς, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐξησφάλιζε προνομιοῦχον θέσιν καὶ ἐπιρ

(¹) Β'. Χρον. λς' 16: «Ἀλλ' αὐτοὶ ἐχλεύαζον τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Θεοῦ καὶ κατεφρόνουν τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ ἔσκωπτον τοὺς προφήτας αὐτοῦ, ἕως οὗ ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου ἀνέβη κατὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ». Ματθ. κγ' 37: «Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ φονεύουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν». Πράξ. ζ'. 52: «Τίνα τῶν προφητῶν δὲν ἐδίωξαν οἱ πατέρες σας; μάλιστα ἐφόνευσαν ἐκείνους, οἵτινες προανήγγειλαν περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Δικαίου, τοῦ ὁποίου σεῖς ἐγείνατε τώρα προδόται καὶ φονεῖς». Α'. Θεσσ. β' 15: «Οἵτινες καὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν ἐθανάτωσαν καὶ τοὺς ἰδίους ἑαυτῶν προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐξεδίωξαν». Ἑβρ. ια'. 36: «ἄλλοι δε.... ἐλιθοβολήθησαν, ἐπριονίσθησαν, ἐπειράσθησαν, μὲ σφαγὴν μαχαίρας ἀπέθανον», κτλ.

(²) Ὁ Θεοδώρητος λέγει: «Ὁ Κύριος Χριστὸς κληρονόμος ἐστὶ τῶν πάντων, οὐχ ὡς Θεός, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος· ὡς Θεὸς γὰρ ποιητής ἐστι τῶν πάντων».

ροὴν καὶ πλεῖστα ἀγαθά, ἔβλεπον ὅθεν μὲ φόβον καὶ μῖσος τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ ἐσκόπει φανερῶς νὰ καταλύσῃ τὸ καθεστὼς αὐτῶν, ὅπερ δὲν εἶχε πλέον καμμίαν σκοπιμότητα ἢ ἔννοιαν, ἀφοῦ ἡ Παλαιὰ Οἰκονομία ἐπληροῦτο καὶ κατηργεῖτο ὑπὸ τοῦ ἐπηγγελμένου Μεσίου.

«Καὶ πιάσαντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἐφόνευσαν». Καὶ οἱ τρεῖς Εὐαγγελισταὶ τονίζουσι τὴν λεπτομέρειαν ταύτην ὅτι ὁ Υἱὸς ἐξεβλήθη καὶ ἐφονεύθη οὐχὶ ἐντὸς τοῦ ἀμπελῶνος, ἀλλ' ἔξωθεν αὐτοῦ. Τοῦτο μᾶς ἐνθυμίζει Ἐκεῖνον, ὅστις «ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν» (Ἑβρ. ιγ'. 12, 13). Ἡ ἐκβολὴ ἔξω τοῦ στρατοπέδου, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ, ἐσυμβόλιζε τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ἐκβαλλομένου ἀπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰς εὐλογίας καὶ τὰ προνόμια αὐτοῦ.

«Ὅταν λοιπὸν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί θέλει κάμει εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐκείνους;» Ὁ Κύριος ἡμῶν θέτει τὴν ἐρώτησιν ταύτην εἰς τοὺς ἀκροατὰς τῆς παραβολῆς, ἐξαναγκάζων αὐτοὺς νὰ καταδικάσωσιν αὐτοὶ ἑαυτούς. Οἱ Φαρισαῖοι ἴσως δὲν εἶχον ἀκόμη συλλάβει τὴν ἔννοιαν τῆς παραβολῆς καὶ ἀπήντησαν ὡς ἀπήντησαν: **«Κακοὺς κακῶς θέλει ἀπολέσει αὐτοὺς καὶ τὸν ἀμπελῶνα θέλει μισθώσει εἰς ἄλλους γεωργούς.»** Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀμέσως ἐξηγεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παραβολῆς εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, λέγων: **«Διὰ τοῦτο λέγω πρὸ ὑμᾶς ὅτι θέλει ἀφαιρεθῇ ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ θέλει δοθῇ εἰς ἔθνος κάμνον τοὺς καρποὺς αὐτῆς».** Καὶ τότε οἱ ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαῖοι **«ἠννόησαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.»**

Συνάμα ὁ Κύριος, πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἀληθείας, ἣν ἤθελε νὰ διδάξῃ διὰ τῆς προκειμένης παραβολῆς, ἐπικαλεῖται μίαν μαρτυρίαν ἐκ τῆς Π. Διαθήκης. **«Ποτὲ δὲν ἀνεγνώσατε ἐν ταῖς Γραφαῖς, Ὁ λίθος, τὸν ὁποῖον ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἔγινε κεφαλὴ γωνίας;»** Ἡ προφητεία αὕτη εἶναι εἰλημμένη ἐκ τοῦ ριζ'. Ψαλμοῦ (ἐδ. 22, 23), τὸν ὁποῖον πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεγνώριζον ὡς Μεσσιανικὸν (πρβλ. Πράξ. δ'. 11, Α'. Πέτρ. ά. 7, Ἐφεσ. β'. 20). Ἡ προφητεία αὕτη εἶναι παράλληλος πρὸς τὴν ὑπὸ μελέτην παραβολὴν—ὅ,τι ἐδῶ οἱ γεωργοί, τοῦτο ἐκεῖ οἱ «οἰκοδομοῦντες», οἱ τέκτονες. Ὅ,τι ἐδῶ ὁ πνευματικὸς ἀμπελών, τοῦτο ἐκεῖ ἡ πνευματικὴ οἰκοδομή. Ὅπως ἐδῶ ἐφονεύθη καὶ ἐρρίφθη ἔξω ὁ κληρονόμος, οὕτως ἐκεῖ ἀπεδοκιμάσθη καὶ ἐρρίφθη κατὰ μέρος ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος. Καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν συμπληροῖ τὴν διδασκαλίαν τῆς παραβολῆς διὰ τῆς προφητείας, ἵνα ἐντυπώσῃ εἰς τοὺς ἀκροατάς του ὅτι ἡ ἔχθρα καὶ ἀντίδρασις τῶν Φαρισαίων δὲν θὰ κατώρθωνε νὰ ματαιώσῃ τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο τονίζει τὸ τῆς προφητείας ὅτι ὁ ἀποδοκιμασθεὶς καὶ ἀπορριφθεὶς λίθος ἔγινε κατόπιν «κεφαλὴ γωνίας», συνάμα δὲ ὅτι οἱ προσκόπτοντες εἰς τὸν λίθον τοῦτον ἤθελον συντριβῆ—τοῦτ' ἔστιν, οἱ ἀντιδρῶντες κατὰ τῶν βουλῶν τοῦ Θεοῦ θέλουσιν ὄχι μόνον ἀποτύχει ἐν τῇ ἀντιδράσει αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ καταστραφῆ.

Καὶ οἱ τρεῖς Εὐαγγελισταὶ ἀναφέρουσι τὴν ἀγανάκτησιν (1) τῶν Φαρισαίων

(1) Κατὰ τὸν Λουκᾶν, ἀνέκραξαν: «Μὴ γένοιτο!» Ἡ φράσις αὕτη ἐκδηλοῖ ἢ φόβον ἢ ἀγανάκτησιν καὶ ἀποστροφήν. Ἐδῶ μᾶλλον περὶ τῆς δευτέρας ἐννοίας πρόκειται.

καὶ γραμματέων, ὅταν οὗτοι ἀντελήφθησαν ἐπὶ τέλους ὅτι περὶ αὐτῶν καὶ κατ' αὐτῶν ἐλέχθη ἡ παραβολὴ αὕτη. Καὶ ἡ ὀργή των ἦτο τοσαύτη, ὥστε ἐζήτουν νὰ θέσωσιν ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν τὰς χεῖρας· ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ τὸ πράξωσι, διότι ἐφοβοῦντο τὸν λαόν. Ἐν τούτοις, ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν εἶχεν εἰσέτι τελειώσει τὸν ἔλεγχον αὐτῶν, ἀλλὰ προβαίνει εἰς νέαν παραβολήν, διὰ τῆς ὁποίας διδάσκει ὅτι ἡ σχέσις πρὸς τὸν Θεόν, ἣν ἡ παραβολὴ τῶν γεωργῶν τοῦ ἀμπελῶνος ἐδίδαξεν ὡς καθῆκον ἐπιβεβλημένον, εἶναι καὶ γλυκὺ καὶ ὑψηλὸν προνόμιον, ὅπερ φέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ὑψίστην εὐτυχίαν.

ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΟΙ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΑΝΑΖΩΠΥΡΗΣΕΙΣ ΕΝ ΚΙΝΑι

(Ὑπὸ Γεωργίου Τ. Β. Δαΐβις)

Πρὸ μηνῶν ὁ κομμουνισμὸς διέτρεχε τὴν Κίναν ὡς κῦμα πλημμύρας. Ἡ κίνησις αὕτη συνωδεύετο μὲ σκληρὸν διωγμὸν τῶν Χριστιανῶν, μὲ βεβήλωσιν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μὲ διαρπαγὴν τῆς ἱεραποστολικῆς περιουσίας.

Σήμερον μεταβολὴ παρουσιάζεται. Ἡ πρόοδος τοῦ κουμμουνισμοῦ ἀνεχαιτίσθη, καὶ εἴς τινα μέρη κρύπτονται οἱ κομμουνισταὶ ἀντὶ νὰ κρύπτωνται οἱ Χριστιανοί. Ἡ ἀντίστασις τοῦ λαοῦ τῆς Κίνας κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ ἔχει πολὺ αὐξηθῆ κατὰ τοὺς ὀλίγους παρελθόντας μῆνας. Τοῦτο εἶναι ἔργον τοῦ Θεοῦ εἰς ἀπάντησιν τῆς κραυγῆς τῶν τέκνων Του εἰς διαφόρους χώρας. Εἶναι σπουδαία μαρτυρία τῆς δυνάμεως τῆς ἡνωμένης προσευχῆς. Ἀλλὰ πολλὴ ἀκόμη καὶ ἐπίμονος μετὰ πίστεως προσευχὴ χρειάζεται ὅπως ἡ νίκη ἀποβῇ πλήρης.

Ἂν καὶ ἡ ἀντιχριστιανικὴ ἐνέργεια εἶναι εἰσέτι ἰσχυρά, ὅμως βαίνει καταφανῶς ἐλαττουμένη, καὶ εἰς ἓν μέρος τοὐλάχιστον ἔχει λήξῃ παντελῶς.

Ὁ κ. Ἕρμαν Βέκκερ ἑδρεύων ἐν Γιουαντσόου τῆς Χουνὰν διηγεῖται τὸν θαυμαστὸν τρόπον, καθ' ὃν ὁ Θεὸς ἀπήντησεν εἰς τὰς προσευχὰς ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει. Γράφει:

«Οἱ σπουδασταὶ ἠνάγκασαν τὸν λαὸν νὰ σχηματίσουν μίαν μεγάλην παράταξιν. Ἐζήτησαν δὲ νὰ λάβωσι μερικοὺς ἀπὸ τοὺς διδασκάλους μας καί τινας Χριστιανοὺς καὶ νὰ τοὺς περιφέρουν εἰς τὰς ὁδούς. Οἱ Χριστιανοὶ ἀπεφάσισαν, ἐὰν λάβουν ἕνα ἐξ αὐτῶν, νὰ σημάνουν τὸν μέγαν κώδωνα καὶ νὰ συνωδεύσουν τοὺς δεμένους. Καὶ ἐγὼ προσεφέρθην νὰ ὑπάγω μαζί των. Ἡ πόλις ὁλόκληρος κατείχετο ἀπὸ νευρικότητα. Ἡμεῖς διήλθομεν τὴν ἡμέραν ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ. Ἡ σχηματισθεῖσα παράταξις ἦτο πολὺ μεγάλη, ἀλλ' ἐκτὸς ὀλίγων κραυγῶν ἐναντίον μας, εἰς τίποτε δὲν προέβησαν.

«Εἰς τὰς 19 τοῦ μηνὸς ἤθελον νὰ σχηματίσουν λαμπαδηφορίαν καὶ μετ' αὐτὴν νὰ καταστρέψουν τὴν ἐκκλησίαν μας. Προσηυχήθημεν πολύ. Ὅταν ἀκριβῶς ἤρχισαν νὰ βαδίζουν ἐπῆλθε μεγάλη θύελλα καὶ ὑπεχρεώθησαν νὰ φύγουν.

Ὁ Κύριος ἐνήργησεν! Εἰς τὰς 20 τοῦ μηνὸς ἔβρεχεν ἀκόμη, ὥστε ἤρχισαν τὴν διαδήλωσίν των τὴν ἑσπέραν τῆς 21ης.

«Εὑρισκόμεθα εἰς ἀπορίαν πῶς θὰ ἐπενέβαινεν ὁ Θεὸς αὐτὴν τὴν φοράν. Δεκαπέντε περίπου λεπτὰ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς πορείας πυρκαϊὰ ἐξερράγη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ στρατηγοῦ. Οἱ στρατιῶται ἠνάγκασαν τὸ πλῆθος νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς οἰκίας των, μεταχειριζόμενοι πρὸς τοῦτο τὰ ὅπλα καὶ τὰ ξίφη των. Ἐφονεύθησαν τινὲς καὶ ἐπληγώθησαν ἄλλοι. Περιποιούμεθα τώρα τινὰς τῶν σοβαρῶς τετραυματισμένων. Ὅλη ἡ ἀντιχριστιανικὴ κίνησις παρῆλθεν. Ὁ λαὸς διάκειται φιλικῶς καθὼς πάντοτε πρότερον. Ἦτο ἕνα πραγματικὸν θαῦμα. Οὐδεις δύναται νὰ προΐδῃ τοιαύτην μεταβολήν».

Ὁ κ. Βέκκερ ἐζήτησε 13.000 ἀντίτυπα τῆς Κ. Διαθήκης ἵνα διανείμῃ ἐν τῇ περιφερείᾳ του. Ἤδη τῷ ἐστάλησαν 1000 ἀντίτυπα· γράφει δέ:

«Περιμένομεν μετὰ πόθου τὰ ἀντίτυπα τῆς Κ. Διαθήκης. Ἡ ἐκκλησία ὁλόκληρος προσεύχεται διὰ τὴν διανομήν των.

Κατὰ περίλαμπρον τρόπον ὁ Θεὸς εὐλογεῖ τὴν καθ' ὅλον τὸ ἔθνος τῆς Κίνας διανομὴν τῆς Καινῆς Διαθήκης. Οἱ Κινέζοι ποιμένες ἐκκλησιῶν καὶ εὐαγγελισταὶ καὶ ἐργάται συνεργάζονται ἐγκαρδίως καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ προσφέροντες ἐγκόλπια ἀντίτυπα εἰς Χριστιανοὺς καὶ εἰς προσκειμένους πρὸς οἰκοδομὴν αὐτῶν ἐν τῇ πίστει καὶ εἰς τοὺς ἔξω πρὸς καθοδήγησιν αὐτῶν εἰς τὴν σώζουσαν γνῶσιν τῆς ἀληθείας.

Ὁ Δρ. Ἰωνάθαν Γκόφορθ ὅστις ἴσως πλειότερον παντὸς ἄλλου ἱεραποστόλου εἰργάσθη διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν Κίνᾳ εἰς ἀφυπνιστικὰς συγκεντρώσεις, λέγει πῶς δίδει τὴν Κ. Διαθήκην εἰς ἐκείνους οἵτινες εἰς τὰς συγκεντρώσεις ταύτας ὁμολογοῦσι πίστιν εἰς τὸν Χριστόν. Γράφει δὲ καὶ περὶ τῆς προθυμίας μεθ' ἧς ἔμποροι καὶ ἄλλοι δέχονται καὶ ἀναγινώσκουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ζητεῖ δὲ νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς αὐτὸν ὀκτὼ ἕως δέκα χιλιάδας ἀντιτύπων ἵνα τὰ μεταχειρισθῇ εἰς τὸν νέον του ἀγρὸν ἐν Στσέπιγκαϊ τῆς Μαντσουρίας.

Κινέζος ποιμὴν ἐκκλησίας τῆς ἐπαρχίας Σαντοὺγκ γράφει διαβιβάζων τὰς εὐχαριστίας 7000 μελῶν ἐκκλησιῶν διὰ τὰ μέχρι τοῦδε ληφθέντα ἀντίτυπα καὶ ζητεῖ ἑτέρας 3000· λέγει δέ, «Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διωρίσθην ἡγέτης τοῦ ἀφυπνιστικοῦ θρησκευτικοῦ κινήματος, καὶ ἐπεσκέφθην ὅλας τὰς ἐκκλησίας ταύτης τῆς περιοχῆς. Ἔλαβον 2000 ἀντίτυπα τῆς Κ. Διαθήκης τὰ ὁποῖα ἤδη διενεμήθησαν· ἀλλὰ ζητοῦνται πολὺ περισσότερα. Συνεχῶς λαμβάνω ἐπιστολὰς ζητούντων τὸ Βιβλίον. Παρακαλῶ, στείλατέ μοι ταχέως 3000 ἀντιτύπων. Ἀφ' ὅτου ἐλάβομεν τὰ Βιβλία, οἱ πιστοὶ προώδευσαν ἐν τῇ μελέτῃ τῶν Γραφῶν. Οἱ μὴ ἔχοντες ἄλλοτε ἔχουν τώρα τὴν Κ. Διαθήκην. Οἱ μόλις ἀρχίζοντες νὰ μανθάνωσι τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν εἶναι πλέον ζηλωταὶ καὶ ἤδη ἔγιναν πιστοί. Ἡ δωρεὰ αὐτὴ τῶν Γραφῶν μεγάλως ἐπέδρασεν εἰς τὰ πνεύματά των καὶ ἐστήριξε τὴν πίστιν των. Ἀμοιβαίως δὲ παρακινοῦνται νὰ ἐρευνῶσι τὰς Γραφὰς πρὸς μέγα ὄφελος τῆς ἐκκλησίας».

Μία ἀπὸ τὰς πλέον συγκινητικὰς αἰτήσεις δι' ἀντίτυπα τῆς Κ. Διαθήκης ἦλθεν ἐκ μέρους Κινέζου Χριστιανοῦ τοῦ κ. Χουὰγκ ἱεροκήρυκος ὡς φαίνεται,

ὅστις ἐσχάτως προσεβλήθη ὑπὸ τῆς λέπρας καὶ διαμένει τώρα εἴς τινα ἀποικίαν λεπρῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φουκιέν. Μεταξὺ ἄλλων γράφει: «Ἡ εὐγνωμοσύνη μου ὅτε ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας εἶναι μεγαλειτέρα παρ' ὅσον δύναμαι νὰ τὴν ἐκφράσω διὰ λέξεων, καὶ ἀναγνωρίζω ὅτι ἀποβλέπετε εἰς ὅλας τὰς χώρας ὡς πρὸς μίαν οἰκογένειαν καὶ εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς ὡς πρὸς ἀδελφούς. Τοῦτο εἶναι τὸ λεγόμενον, «Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Ὅλοι οἱ εὑρισκόμενοι εἰς τοῦτο τὸ νοσοκομεῖον εἶναι λεπροί, οἵτινες ποτὲ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀκούσωσι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. Δὲν τολμῶσι νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰς διαφόρους αἰθούσας τῶν κηρυγμάτων ἐκ φόβου μὴ μεταδώσωσι τὴν ἀσθένειαν εἰς ἄλλους. Τῷ 1900 ὑπῆγα εἰς τὰς Νοτίους θαλάσσας ἵνα κηρύξω. Ἐφέτος εἰς ἡλικίαν 69 ἐτῶν προσεβλήθην ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν. Ὅταν ἦλθα εἰς αὐτὸ τὸ νοσοκομεῖον συνήθροισα τοὺς ἀδελφούς μου διὰ νὰ λατρεύσωμεν τὸν Θεόν. Οἱ περισσότεροι εἶναι πτωχοὶ καὶ δὲν δύνανται νὰ ἀγοράσωσι τὴν Κ. Διαθήκην. Ηὐχαριστήθην καθ' ὑπερβολήν. Γράφω πρῶτον διὰ νὰ ζητήσω ἀντίτυπα καὶ δεύτερον διὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω».

Αἱ τελευταῖαι λέξεις τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. Χουὰγκ φέρουσιν εἰς τὸν νοῦν μας τὸν ἐν τῇ Γραφῇ ἀναφερόμενον λεπρόν, ὅστις ἐπέστρεψε διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ. Μετὰ χαρᾶς ἀποστέλλομεν εἰς αὐτὸν ποσότητα ἀντιτύπων τοῦ ζωοποιοῦ μικροῦ Βιβλίου.

Καθὼς ὁ Κύριος οὕτω θαυμασίως ἀπήντησεν εἰς προσευχὴν καὶ ἤγειρε δυνάμεις ὅπως ἐναντιωθῶσι πρὸς τὸν Κομμουνισμὸν καὶ καταβάλωσιν αὐτόν, οὕτως εἰς ἀπάντησιν τῆς ἡνωμένης προσευχῆς τῶν τέκνων Του εἰς διαφόρους χώρας δύναται νὰ καταπέμψῃ μεγάλην θρησκευτικὴν ἀφύπνισιν καθ' ὅλην τὴν Κίναν. Ἤδη ἔχουσι συμβῆ ἀξιοσημείωτοι ἀναζωπυρήσεις εἴς τινα μέρη. Εἰς δύο διαμερίσματα τοὐλάχιστον ἡ ἔκχυσις τοῦ Πνεύματος ἐγένετο καθ' ὃν τρόπον ἄλλοτε ἐν Οὐαλλίᾳ. Ὁ κ. Α. Ι. Σμὶθ ἔπεμψε τελευταίως διήγησιν πῶς ἡ ἀναζωπύρησις ἤρχισεν εἰς Ταμιγκφοῦ τῆς ἐπαρχίας Τσιλῆ. Λέγει δέ:

«Οἱ ἱεραπόστολοι προσηύχοντο ἐπί τινα χρόνον, καὶ οἱ Κινέζοι ὁμοίως, ὅπως ὁ Θεὸς μᾶς ἐπισκεφθῇ μὲ ἀναζωπύρησιν κατὰ τὸν ἰδικόν Του τρόπον καὶ κατὰ τὸν ἰδικόν Του χρόνον. Εἴχομεν παύσῃ νὰ προσευχώμεθα ὅπως ἀποστείλῃ πλειοτέρους ἱεραποστόλους καὶ πλειότερα μέσα πρὸς συντήρησιν, προσευχόμεθα δὲ διὰ πνευματικὴν ἀναζωπύρησιν. Πᾶν ἄλλο ἦτο δι' ἡμᾶς δευτερεῦον. Εἴχομεν φθάσῃ καὶ εἰς τὸ σημεῖον νὰ λέγωμεν «Κύριε, στεῖλέ μας ἀναζωπύρησιν· ἀδιάφορον εἰς ποίαν ἐπαρχίαν ἢ σταθμόν, ἀρκεῖ νὰ ἀρχίσῃ μία ἀναζωπύρησις διὰ Πνεύματος Ἁγίου».

Μεγάλως ἐνεθαρρύνθημεν εἰς τὰς προσευχάς μας, ὅταν ἐλάβομεν ἐπιστολὰς ἐξ Ἀμερικῆς ὡς καὶ ἀπὸ ἄλλα μέρη τῆς Κίνας ὅτι ὁ Κύριος εἶχε κινήσῃ καὶ αὐτῶν τὴν καρδίαν νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ ἀναζωπυρήσεως καὶ ὅτι ἐπίστευον, ὅτι θὰ ἐνήργει ὁ Θεὸς ἀναζωπύρησιν. Εἴς τινα ἐπιστολὴν φίλος ἐκ Τ' ἔγγ Χαϊὲν τῆς Σαντὰγκ ἔλεγε: «Ἡμέραν τινὰ θὰ γείνῃ ἐδῶ εἰς τὴν Κίναν ἡ μεγαλειτέρα ἐν τῷ κόσμῳ θρησκευτικὴ ἀναζωπύρησις, καὶ πρέπει ἐγκαίρως νὰ ἑτοιμασθῶμεν. Ἡ ἡμέρα Του ἔρχεται». Ἡμεῖς ἐδώκαμεν τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν προσευχήν. Τὰς καλλιτέρας ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ἐδαπανῶμεν εἰς προσευχήν.

«Ὁ Θεὸς ἐνήργησεν ὑπὲρ πᾶσάν μας, καὶ τὴν θερμοτάτην, προσδοκίαν. Ἐάν τις πρὸ πέντε μηνῶν μᾶς ἔλεγε τί ἔμελλε νὰ γείνῃ μεταξὺ 12 Κινέζων καὶ 12 ξένων, δὲν θὰ τὸ ἐπιστεύομεν. Τινὲς τῶν ἱεραποστόλων ἀφυπνίζοντο εἰς τὰς δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον διὰ νὰ προσευχηθῶσιν. Ἀφοῦ τὸ φορτίον τῆς προσευχῆς ἔμεινεν ἐπὶ τῶν καρδιῶν μας ἐπί τινας ἑβδομάδας, τὸ φορτίον τοῦτο μετέβη καὶ ἐπὶ τοὺς Κινέζους. Ἠγείροντο τὸ μεσονύκτιον ἵνα κλαύσωσι καὶ προσευχηθῶσιν ὑπὲρ τῶν ἀπολωλότων. Ἠγείροντο ἐνωρὶς τὸ πρωῒ εἰς τὸ σκότος καὶ τὸ ψῦχος διὰ νὰ προσευχηθῶσιν ὑπὲρ ἀναζωπυρήσεως.

»Χιλιάδες ὡμολόγησαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Οἱ καλλίτεροι τῶν ἐργατῶν μας ὡμολόγησαν ἁμαρτίας τῆς ζωῆς των. Παντὸς εἴδους ὁμολογίαι ἐγίνοντο· Ἀδικημάτων ἐπανόρθωσις ἔγεινε μέχρις ἑκατοντάδων δολλαρίων. Κήρυγμα ὀλίγον. Ἠγείροντο ἀλληλοδιαδόχως· ἀνέφερον ἐδάφιόν τι καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔκαμναν παρατηρήσεις. Ἄλλοι ὡμολόγησαν τὸν Χριστόν, ἢ διηγοῦντο τὴν πεῖραν αὐτῶν, καὶ πολλοὶ προσήρχοντο πρὸς τὸν ἄμβωνα καὶ προσηύχοντο. Τοιαῦται προσευχαὶ καὶ τοιαύτην κατὰ Θεὸν λύπην διὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐδέποτε ἄλλοτε εἶδον εἰς τὴν ζωήν μου. Ἐγνώριζον ὅτι ὁ Θεὸς εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἐργασθῇ κατὰ τοιοῦτον θαυμαστὸν τρόπον, ἀλλὰ δὲν τὸ περιέμενον κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν οὔτε εἰς τόσην μεγάλην ἔντασιν».

Ἀναμφιβόλως ὄχι μόνον ἐν Κίνᾳ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Χριστιανικὰς χώρας θαυμασταὶ ἀναζωπυρήσεις δύνανται νὰ ἐνεργηθῶσιν, ἐὰν δοθῇ εἰς τὴν προσευχὴν ἡ πρώτη θέσις. Ὁ Κάρολος Γ. Φίννεϋ διεκήρυξεν, ὅτι δύναται νὰ ἔχῃ ἀναζωπύρησιν ὁπουδήποτε, ἐὰν καταβάλῃς τὸ ἀντίτιμον. Κατέβαλον ἐν Κίνᾳ τὸ ἀντίτιμον, καὶ τὸ πῦρ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Σχεδὸν ταὐτοχρόνως μὲ τὴν ἐν τῇ περιφερείᾳ Τάμιγκφοῦ ἀναζωπύρησιν ἐξ ἴσου ἢ καὶ πλέον ἀξιοσημείωτος ἔκχυσις τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ ἔγεινεν εἰς τὴν περιφέρειαν Τσάο-Τσὲν πέραν τῶν ὁρίων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σαντούγκ. Ὁ κ. Λ. Κ. Καχὸρν μοὶ ἔπεμψεν ἐσχάτως διήγησιν περὶ τοῦ πῶς ἡ ἐκκλησία μετεμορφώθη ὅταν οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνοίχθησαν. Ἔλεγε δέ:

«Ἀφ' ὅτου ἤρχισεν ἡ ἀναζωπύρησις, οἱ Κινέζοι ἀνέλαβον εὐθύνας ὡς οὐδέποτε πρότερον. Μέγα μέρος τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον διεξήγομεν ἡμεῖς ἤδη, ἀνέλαβον οἱ Κινέζοι. Ἡμεῖς δὲ θὰ ἐμμένωμεν εἰς τὴν προσευχὴν καὶ εἰς τὴν διακονίαν τοῦ λόγου. Δόξα τῷ Θεῷ.

»Ἦτο τόσον μεγάλη εὐλογία νὰ βλέπῃ τις Γραφὰς ἀνοικτὰς εἰς ὅλην τὴν σύναξιν. Ἰδοὺ τινὲς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν, τὰς ὁποίας οἱ διαπράξαντες ὡμολόγησαν: Νέος τις εἶχε τοσοῦτον ἐξαπατηθῇ ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὥστε διενοήθη νὰ φονεύσῃ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἔπειτα να αὐτοκτονήσῃ. Ἕτερος ἔκλεψε ναρκωτικὰ ἀξίας 300 δολλαρίων. Ἄλλος ἀπέσπασε διὰ δόλου ἀπὸ φίλον του 100 δολλάρια. Εἷς ὅστις ἔγεινε μέλος τῆς ἐκκλησίας, πρὸ τῆς εἰς Χριστὸν ἐπιστροφῆς του, εἶχε δηλητηριάσῃ δύο ἀγελάδας τοῦ γείτονός του. Ἄλλος ὡμολόγησεν ὅτι εἶχε φονεύσῃ ἄνθρωπον πυροβολήσας κατ' αὐτοῦ.

»Τινὲς τῶν ἐργατῶν ὡμολόγησαν ὅτι ἐσιάθησαν καταχρασταὶ κατὰ τὴν διανομὴν βοηθημάτων περιθάλψεως καὶ κατὰ τὴν διαχείρισιν χρημάτων ἱεραπο-

στολικῶν. Μοιχεία, ἀπάτη παντὸς εἴδους, ἄρνησις ἐπιστροφῆς πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἐδανείσθησαν, λατρεία τῶν εἰδώλων, ἐνῷ ἐπὶ ἔτη ἐσύχναζον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἦσαν μεταξὺ τῶν ἁμαρτιῶν, τὰς ὁποίας διάφοροι ὡμολόγησαν. Πολλοὶ ὡμολόγησαν ὅτι παρέβησαν ὅλας τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ὅτι εἶχον ὑπερηφάνειαν τοῦ χειρίστου εἴδους, φιλαυτίαν, πλεονεξίαν, ὅτι ἐπὶ ἔτη ἐμίσουν τοὺς ἱεραποστόλους, κλοπάς, μίση ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἐπὶ ἔτη δὲν ὡμίλουν πρὸς τοὺς μισουμένους, πράξεις ἐκδικήσεως, ἀσέβειαν πρὸς τοὺ, γονεῖς, καὶ πολλὰς ἄλλας ἁμαρτίας.

»Ἡ ἀναζωπύρησις ἐπεξετάθη μέχρι τῶν μεμακρυσμένων σταθμῶν καὶ ὁλόκληροι οἰκογένειαι ἡνώθησαν καὶ συνεφιλιώθησαν. Μίαν Κυριακὴν ἦσαν πλείονες τῶν ἑκατὸν οἱ ζητοῦντες ἔλεος παρὰ Κυρίου. Πάντες σχεδὸν οὗτοι ἦσαν ἄνθρωποι, οἵτινες εἶχον ἀκούσῃ ἀρκετὰ κηρύγματα, γονεῖς, συγγενεῖς καὶ φίλοι τῶν Χριστιανῶν. Κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν πολλοὶ ἔκλαιον καὶ πολλοὶ ἔπιπτον εἰς τὰ γόνατα ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, ἀνομολογοῦντες τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Μέλη τῆς ἐκκλησίας, ἀποβληθέντα, προσηύχοντο ζητοῦντες ἔλεος, καὶ ἐκεῖνοι περὶ τῶν ὁποίων εἴχομεν ἀποβάλει πᾶσαν ἐλπίδα, ἰσχυρῶς ἐζωοποιήθησαν. Ἄνθρωποι ἤρχοντο ἐξ ἀποστάσεως πολλῶν μιλίων. Ὁ Θεὸς ἦτο ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν. Οὐδέποτε θὰ τὸ λησμονήσωμεν. Ἀλλ' ἐὰν ὁ Κύριος βραδύνῃ τὴν ἔλευσίν Του καὶ μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ἔργον μας, πιστεύομεν ὅτι θὰ ἴδωμεν μεγαλείτερα τούτων».

»Πέντε ἄτομα κατεχόμενα ὑπὸ δαιμονίων ἀπηλλάχθησαν κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριῶν ἑβδομάδων. Ὁ ἐχθρὸς τῶν ψυχῶν ἦτο ἐκτάκτως πολυάσχολος, ἀλλ' ὁ Κύριος ὑπῆρξεν ὁ νικητὴς ἐν πάσῃ περιπτώσει. Δόξα εἰς Αὐτόν. Τινὲς εὑρισκόμενοι εἰς βαθεῖαν συναίσθησιν ἁμαρτίας ἐξῆλθον ἐκ συναθροίσεων τροχάδην, ἀλλ' ὁ Θεὸς τοὺς ἠκολούθησε καὶ ἐπέστρεψαν, καὶ ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ ὡμολόγησαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

»Κατὰ τὴν νύκτα, τὴν προηγηθεῖσαν τῆς διὰ Τιεντσὶν ἀναχωρήσεώς μας κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀμερικανοῦ Προξένου, εἴχομεν τὴν τελετὴν τῆς Κοινωνίας μετὰ τῶν Κινέζων, μεθ' ἣν ἠκολούθησαν προσευχαὶ καὶ ὁμολογίαι πείρας. Οἱ Κινέζοι εἶπον: Ἄλλοτε σεῖς εἴσθε ἱεραπόστολοι καὶ ἡμεῖς οἱ Κινέζοι. Τώρα ὅλοι εἴμεθα ἕν. Δόξα τῷ Θεῷ!

»Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ἀναζωπύρησις αὕτη ἦτο ἀδύνατον οἱ Κινέζοι νὰ ἐννοήσωσι πόσον σπουδαῖον πρᾶγμα εἶναι ἡ αὐστηρὰ τήρησις τῆς Κυριακῆς ἀργίας· ἀλλὰ τώρα ἔχουσιν ἀφυπνισθῇ καὶ αἰσθάνονται σοβαρὸν ἔλεγχον διὰ τὴν βεβήλωσιν τῆς ἡμέρας τοῦ Κυρίου. Δόξα τῷ Θεῷ! Ἐπίσης οὐδέποτε εἶχον κατανοήσει οἱ πολλοὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ προσφέρειν τὰ δέκατα εἰς τὸν Κύριον· ἀλλὰ τώρα τινὲς ἔχουσι νὰ καταβάλωσι τὰ δέκατα παρελθόντων ἐτῶν, εἶναι δὲ γενικῶς ἡ καταβολὴ τῶν δεκάτων πηγὴ χαρᾶς. Ἄλλοι μηδέποτε ἀποδεκατίσαντες τὰ ἑαυτῶν, ἤδη ὑπόσχονται ὅτι θὰ τὸ πράξωσιν.

»Ὅ,τι ὁ Θεὸς ἔκαμε, δύναται νὰ κάμῃ πάλιν. Ὅ,τι ἔκαμεν εἰς ἕνα τόπον δύναται νὰ τὸ κάμῃ εἰς πάντα τόπον. Ἂς προσευχώμεθα λοιπὸν καὶ ἂς πιστεύωμεν διὰ μίαν μεγάλην ἀναζωπύρησιν».

Εἶναι ἴσως ἀληθὲς ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὴν παραμονὴν μοναδικῆς πνευμα-

τικῆς προόδου ἐν Κίνᾳ. Ἱεραπόστολος ἐκ Χὸγ Κὸγκ γράφει ὅτι ὁ μεγαλείτερος εὐαγγελιστὴς τῆς Νοτίου Κίνας εἶπε τελευταίως· «Μετὰ δύο ἔτη θὰ ὑπάρχουν ἐν Κίνᾳ ἑκατὸν χιλιάδες περισσότεροι Χριστιανοὶ τῶν ὅσοι εἶναι σήμερον».

Πᾶς ὁ ἀναγινώσκων τὰς γραμμὰς ταύτας δύναται νὰ συμβοηθήσῃ ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἡ μεγάλη πνευματικὴ ἀφύπνισις ἐν Κίνᾳ. Δὲν θὰ ἑνωθῇς μετὰ χιλιάδων ἄλλων εἰς ***καθημερινήν***, ***ἐπίμονον*** καὶ ***μετὰ πίστεως προσευχὴν*** ὑπὲρ πλουσίας ἐκχύσεως τοῦ Ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τὴν δυστυχῆ ταύτην χώραν;

Οἱ Κινέζοι ποιμένες ἐκκλησιῶν διανέμουσι μεταξὺ τοῦ λαοῦ αὐτῶν δελτία προσευχῆς, δι' ὧν καλοῦνται ὅπως δαπανῶσιν ὀλίγα λεπτὰ καθ' ἑκάστην εἰς ἔνθερμον προσευχήν. Δὲν λαμβάνεις καὶ σύ, ἀναγνῶστα, μέρος ἀποχωρίζων ὀλίγα λεπτὰ καθ' ἑκάστην; Προσεύχου ὅπως ἱδρυθῇ ταχέως κυβέρνησις δικαία, ὅπως ἐπικρατήσῃ εἰρήνη ὑπὲρ τῶν ἱεραποστόλων καὶ τῶν Κινέζων Χριστιανῶν, ὑπὲρ τῶν ἑκατομμυρίων τῶν διατελούντων μακρὰν τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς καθ' ἅπαν τὸ ἔθνος διαδόσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ὑπὲρ μιᾶς ἐποχῆς μοναδικῆς πνευματικῆς προόδου.

[Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ] *Ξ. Π. Μ.*

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΒΙΟΓΕΝΕΣΕΩΣ

[Συνέχεια]

Ἤδη εὑρισκόμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσωμεν καλλίτερον τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου τῆς βιογενέσεως ἐν τῇ θρησκείᾳ. Καὶ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀκόμη ἀπόψεως, προκύπτει σαφὴς καὶ κατηγορηματικὴ ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα, ἂν δύναται νὰ ἀναπτυχθῇ αὐτομάτως ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ ἡ πνευματικὴ ζωή. Ἐδείξαμεν ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς προελεύσεως τῆς ζωῆς ἀποτελεῖ οὐσιαστικὸν μέρος τόσον τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ὅσον καὶ τῆς βιολογίας, δὲν θεωροῦμεν ὅμως περιττὸν νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἐφ' ὅσον περιστοιχιζόμεθα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ δόγματος τοῦ ἄνευ ζῶντος Πνεύματος Χριστιανισμοῦ, καὶ μιᾶς ἀτομικῆς θρησκείας ἄνευ Ἀναγεννήσεως. Ἐκτὸς τούτου, σπουδαίως ἐνισχύει τὴν ὑπεράσπισιν πάσης πνευματικῆς ἀληθείας ἡ μαρτυρία τῆς φύσεως. Τὸ δὲ ζήτημα τῆς Ἀναγεννήσεως ὄχι μόνον ἀρχῆθεν παρουσιάζει δυσκολίας σχεδὸν ἀνυπερβλήτους ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ καὶ περιβάλλεται διὰ σκότους, τὸ ὁποῖον πτοεῖ καὶ αὐτοὺς τοὺς εἰλικρινεστέρους ἐρευνητὰς τῆς ἀληθείας.

Ἀπὸ φιλοσοφικῆς ἀπόψεως, δὲν καταφαίνεται οὔτε ἡ ἀνάγκη, οὔτε τὸ δυνατὸν τῆς ἀναγεννήσεως. Χιλιάδες εἰλικρινῶν ἐρευνητῶν τῆς ἀληθείας δυσκολεύονται νὰ ἐννοήσουν τί κωλύει τὸν ἄνθρωπον τοῦ νὰ χωρῇ βελτιούμενος ὁλοέν, μέχρις οὗ δικαιωματικῶς εἰσέλθῃ εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ἡ φιλοσοφία ἀδυνατεῖ νὰ λύσῃ τὴν ἀπορίαν ταύτην· τὰ ἐπιχειρήματά της ἀπ' ἐναντίας ἐντείνουν τὴν ἀπορίαν ταύτην. Ἡ ἐπιστήμη ὅμως ἔρχεται τότε ἀρωγός, δεικνύουσα ὅτι ἡ ἀπορία αὐτη εἶναι τόσον παράλογος, τόσον ἐστερημένη λογικότητος, ὅσον

θὰ ἦτο ἡ ἀπορία διατί ὁ λίθος νὰ μὴ δύναται νὰ ἀποκτήση ζωὴν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ,— νὰ μεταπηδήση αὐτομάτως ἀπὸ τοῦ ἀνοργάνου εἰς τὸν ἐνόργανον κόσμον!

Συγκεκριμμένως, ἂς ἴδωμεν τώρα τί εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διακρίνει τὸν Χριστιανὸν (ἐν τῇ ὀρθῇ σημασίᾳ τῆς λέξεως) ἀπὸ τὸν μὴ Χριστιανόν. Εἶναι ἆρά γε κάτοχος διαισθήσεώς τινος εἰδικῆς, τῆς ὁποίας στεροῦνται οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι; Διεμορφώθησαν ἐν αὐτῷ ὡρισμέναι διανοητικαὶ δυνάμεις; Ἡ ἠθικὴ ἀνεπτύχθη καὶ ἐμφανίζεται ἐν αὐτῷ εἰς βαθμὸν ὑψηλότερον καὶ ὑπὸ εἰδικὴν μορφήν; Ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ εἶναι εὐγενέστερος; Ὁ Χριστιανὸς δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ εἷς κοινὸς ἄνθρωπος, ὅστις ἔτυχε νὰ περιστοιχίζηται ἐκ γενετῆς ὑπὸ περιβάλλοντος εἰδικῶν τινων ἰδεῶν; Ἡ θρησκεία του δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ ἡ ἐξιδιασμένη ἐκείνη ἰδιότης τῆς ἠθικῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Ματθαῖος Ἄρνολδ ὀνομάζει «ἠθικὴν χρωματισμένην μὲ αἴσθημα». Ἀρκεῖ τὸ νὰ ἀποβλέπῃ τις εἰς ὑψηλόν τι ἰδεῶδες ἐν τῇ ζωῇ, νὰ ἐμφορῆται ὑπὸ εὐμενῶν διαθέσεων, νὰ πλησιάζῃ μὲ πνεῦμα σεβασμοῦ τὰ τοῦ πνευματικοῦ κύκλου ζητήματα; Ἀρκοῦν ταῦτα, ἐρωτῶμεν, ὅπως χαρακτηρίσωμεν τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς κάτοχον Πνευματικῆς Ζωῆς;

Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων διαφορὰ εἶναι ἴση μὲ τὴν διαφοράν, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ ἀνοργάνου καὶ ἐνοργάνου, μεταξὺ νεκροῦ καὶ ζῶντος.

Τί εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διακρίνει τὸ ὀρυκτὸν ἀπὸ τὸν ζῶντα ὀργανισμόν; τὸν λίθον ἀπὸ τὸ φυτόν; ἀμφότερα ταῦτα ἔχουν πολλοὺς τοὺς ἀπὸ κοινοῦ χαρακτῆρας. Ἀμφότερα συνίστανται ἐξ ἀτόμων, ἀμφότερα ἐμφανίζουν τὰς αὐτὰς ἰδιότητας τῆς ὕλης. Ἀμφότερα ὑπόκεινται εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως. Δύνανται δὲ ἕκαστον ἐν τῷ ἰδίῳ κύκλῳ νὰ ἦναι ὡραῖα. Ἀλλ᾽ ἐκτὸς τῶν κοινῶν τούτων ἰδιοτήτων, τὸ φυτὸν εἶναι κάτοχον ἑτέρου τινὸς μυστηριώδους προσόντος, τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν Ζωήν. Ἡ ζωὴ αὕτη δὲν εἶναί τι ὑπάρχον ἐν τῷ κρυστάλλῳ εἰς κατώτερον βαθμὸν ἢ ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένον. Οὔτε ἴχνος ζωῆς ὑπάρχει ἐν τῷ κρυστάλλῳ, οὔτε ἀρχὴ ἐμφανίσεως ζωῆς. Ἡ ἰδιότης τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν κατέχει τὸ φυτόν, εἶναί τι νέον, πρωτοφανὲς καὶ μοναδικόν, τὴν δὲ ἰδιότητα ταύτην ἔχει τὸ φυτὸν ἐπιπροσθέτως πρὸς ὅλας τὰς ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ κρυστάλλου ἰδιότητάς του. Ἐφ᾽ ὅσον δὲ ἀνερχόμεθα ἐν τῇ ζωϊκῇ κλίμακι βλέπομεν ἐμφανεστέραν καὶ μεγαλειτέραν τὴν πρωτοφανῆ καὶ μοναδικὴν ἐκείνην διαφορὰν τοῦ ζῴου πρὸς τὸ ὀρυκτόν. Ἂν δὲ ἀπὸ τῆς φυσικῆς ζωῆς, στραφῶμεν πρὸς τὴν πνευματικὴν ζωήν, ἀνακαλύπτομέν τι ὅλως ἐξιδιασμένον, νέον καὶ πρωτοφανές, ζωὴν ἀπείρως διαφέρουσαν τῆς φυσικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐμφαίνουσαν διαφορὰν ἀπείρως μεγαλειτέραν μεταξὺ τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κατὰ φύσιν ζῶντος «ψυχικοῦ» ἀνθρώπου, ἐκείνης, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ φυτοῦ καὶ λίθου. Ὁ ζῶν πνευματικῶς ἔχει ἐν ἑαυτῷ ζωήν, ἥτις διαφέρει τῆς φυσικῆς ζωῆς ἀπείρως περισσότερον παρ᾽ ὅ,τι διαφέρει ἡ ἐνέργεια τῆς ζώσης ὕλης ἀπὸ τὴν ἀδράνειαν τοῦ ὀρυκτοῦ.

Ἡ σύγκρισις αὕτη τῶν πνευματικῶν πραγμάτων πρὸς τὰ τῆς φύσεως εἶναι ἡ μόνη, ἥτις εἶναι δυνατή, ἀλλὰ καὶ ἀκριβής, μεταξὺ τοῦ ἀνοργάνου καὶ τοῦ ἐνοργάνου κόσμου, καθότι φανερώνει τὴν μεγίστην ἀνομοιότητα, ἥτις δύναται νὰ συλληφθῇ

ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου νοός. Ἡ χωρίζουσα τὸ Πνεῦμα ἀπὸ τῆς φύσεως διαφορὰ εἶναι χάσμα μέγα, ἐν ᾧ παραβαλλομένη πρὸς ταύτην, ἡ χωρίζουσα τὴν ἐνόργανον φύσιν ἀπὸ τῆς ἀνοργάνου εἶναι διαφορὰ ὡσεὶ μιᾶς τριχός. Ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος ἀνήκει εἰς τὴν παροῦσαν οἰκονομίαν τῶν πραγμάτων· ἡ ἐν αὐτῷ ζωὴ εἶναι τόσον πενιχρά, ὥστε σχεδὸν νὰ μὴ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ζωή. Ὁ ἔχων ὅμως τὸν Υἱόν, ἔχει ζωὴν οὐσιωδῶς διάφορον ἐκείνης, νέαν, εἰδικήν, ὑπερφυσικήν. Δὲν ἀνήκει εἰς τὸν παρόντα κόσμον, ἀλλ' εἰς τὴν αἰωνιότητα. Δὲν εἶναι δὲ εἰσέτι φανερὸν ὁποία θὰ ἦναι. Ὥστε ἡ μεταξὺ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου διαφορὰ δὲν εἶναι διαφορὰ βαθμοῦ, ἢ ἀναπτύξεως, ἀλλὰ γενέσεως, διαφορὰ οὐχὶ ποσοτική, ἀλλὰ ποιοτική. Ἀδυνατεῖ ὁ ἄνθρωπος ν' ἀνυψωθῇ δι' οἱασδήποτε ἐξελίξεως ἀπὸ τῆς «ἠθικῆς τοῦ αἰσθήματος» εἰς τὴν λαβοῦσαν τὸν σπινθῆρα τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἠθικήν. Ἡ θεολογικὴ διαίρεσις τῶν ἀνθρώπων εἰς πνευματικῶς νεκρούς (ἀπολωλότας) καὶ σεσωσμένους, εἶναι τόσον ἀκατάληπτος ὑπὸ τοῦ μὴ πεφωτισμένου νοός, ὥστε σχολαί τινες τὴν ἠρνήθησαν διαρρήδην, καὶ κατέστησαν αὐτὴν στόχον τῶν ἐμπαιγμῶν των. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη εἶναι ἐπιστημονικῶς ἄτεγκτος. ***Ὁ μὴ ἔχων τὸν Υἱόν, ζωὴν δὲν ἔχει.***

Οὗτος εἶναι ὁ μέγας Νόμος, ὅστις διακρίνει τὸν Χριστιανισμὸν ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην θρησκείαν. Δι' αὐτοῦ τοῦ νόμου ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ τίθεται ἐπὶ ἐπιπέδου ὅλως μοναδικοῦ. Δὲν ὑπάρχει τις ἀναλογία μεταξὺ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Βουδδισμοῦ ἢ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. Ὑπὸ οὐδεμίαν ἔποψιν ἀληθεύει, ὅτι ὁ ἔχων τὸν Βούδδαν ἔχει ζωήν. Ὁ Βούδδας οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὴν Ζωήν. Ἐδίδαξεν ἠθικήν, ἀλλὰ δὲν προσθέτει ἡ διδασκαλία του κανὲν νέον στοιχεῖον εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνων, οἵτινες πιστεύουν εἰς τὸν Βουδδισμόν. Μία τοιαύτη θρησκεία δυνατὸν νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς καλλιεργείας τῆς ἠθικῆς καὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλ' ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι κάτι περισσότερον τούτου. Εἶναι ἡ προσθήκη νέου τινὸς στοιχείου, νέας ὀντότητος εἰς τὴν ψυχήν· εἶναι ἡ ἔγχυσις νέας ζωῆς ἐντὸς τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς—ζωῆς ἀνομοίας πρὸς πᾶσαν ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ ζωήν. Εἶναι δὲ αὕτη τὸ γνώρισμα τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ· αὐτὴ σφραγίζει τὸν Χριστιανισμὸν μόνον, ἐξ ὅλων τῶν θρησκευμάτων τοῦ κόσμου, μὲ τὴν σφραγῖδα τοῦ Θείου.

Ἐὰν δέ τις ἐρωτήσῃ τί συγκεκριμένως καὶ οὐσιαστικῶς εἶναι τὸ νέον τοῦτο στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν Πνευματικὴν Ζωήν, ἡ ἀπάντησις εἶναι σύντομος —εἶναι ὁ Χριστός. ***Ὁ ἔχων τὸν Υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν*** Μήπως διὰ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης ἀπομακρυνόμεθα τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου; Ναί, καὶ Ὄχι. Ναί, διότι τὴν διάκρισιν ταύτην ἐχάραξεν αὐτὴ ἡ Ἐπιστήμη. Ὄχι, διότι ἐδήλωσεν ὅτι ἡ νέα αὕτη ἰδιότης διαφέρει ριζικῶς ἀπὸ πάντων τῶν ὑποκειμένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν της. Δὲν εἶναι ἡ κοινὴ τῶν ἐνοργάνων πλασμάτων ζωτικότης· δὲν εἶναι διανοητικὴ ζωή, δὲν εἶναι ἡ ἠθικὴ—ἀλλὰ κάτι τελείως διάφορον καὶ ἀνώτερον τούτων. Τότε παρουσιάζεται ἡ θεία Ἀποκάλυψις καὶ δίδει ὄνομα εἰς τὴν νέαν ταύτην ζωήν· εἶναι ὁ ***Χριστὸς ἐν ἡμῖν.*** Ἐκ τοῦ πλήθους τῶν χωρίων τῆς Νέας Διαθήκης, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιβεβαιοῦται τοῦτο, ἀναφέρομεν ὀλίγα μόνον—Β'. Κορ. ιβ', 5, Α'. Κορ. ς'. 15, Ἰωάνν. ιδ'. 10, Ἰωάνν. ιδ'. 21, 23, Ἰωάνν. ιε'. 40, Γαλάτ. β'. 20.

Ἐκ τῶν δηλώσεων τούτων προκύπτουν τρία τινά. Πρῶτον, ὅτι δὲν εἶναι ῥητορικὸν σχῆμα τὸ ἔχειν τὸν Χριστὸν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλ' ἀλήθεια πραγματική.

Δεύτερον, ὅτι ἡ πνευματικὴ ζωὴ δὲν εἶναι ἐξωτερικόν τι πρὸς τὸν ἄνθρωπον, χορηγούμενον εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ κατὰ καιρούς, ὡς πολλοὶ τὸ φαντάζονται ὅπως ἡ φυσικὴ ζωὴ δὲν προέρχεται ἔκ τινος ἀπεράντου ἀποθήκης, χορηγουμένη περιοδικῶς ἐκ διαλειμμάτων εἰς τὸ φυτόν, ἀλλ' εἶναι ζωὴ ὑπάρχουσα σταθερῶς ἐντὸς τοῦ φυτοῦ, ἐμποτίζουσα ἅπαντα τὸν ὀργανισμόν του μέχρι τέλους τῆς ὑπάρξεώς του. *Ἡ ἐντόπισις τῆς ζωῆς ἐν τῷ ἀτόμῳ* εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διακρίνει τὴν ζωτικότητα ἀπὸ τὰς λοιπας δυνάμεις τῆς φύσεως— ἀπὸ τὸν μαγνητισμὸν καὶ τὸν ἠλεκτρισμόν, λ. χ. Οἱ φυσικοὶ νόμοι τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς μεταμορφώσεως τῆς ἐνεργείας δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῆς ζωτικότητος. Ὁ ἠλεκτρολόγος δύναται νὰ μαγνητίσῃ τὸν σίδηρον καὶ πάλιν νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὸν μαγνητισμόν, μετατρέπων τοῦτον εἰς θερμότητα καὶ φῶς καὶ κίνησιν, τότε δὲ ἐκ νέου νὰ ἀποδώσῃ αὐτὸν εἰς τὸν σίδηρον, διότι ὁ μαγνητισμὸς δὲν ἔχει ὡρισμένην καὶ σταθερὰν ἐντόπισιν καὶ κατοικίαν. Ὁ βιολόγος ὅμως δὲν δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν ἀπὸ τὸ φυτὸν καὶ πάλιν να ἀποδώσῃ ταύτην εἰς αὐτό, διότι ἡ ζωὴ ἐνοικεῖ σταθερῶς εἰς τὰ ἐνόργανα πλάσματα. Ὁμοίως καὶ ἡ πνευματικὴ ζωὴ ἐνοικεῖ σταθερῶς ἐν τῇ ψυχῇ ἐκείνων, οἵτινες ἔλαβον αὐτήν.

Τρίτον, ὅτι ἡ πνευματικὴ ζωὴ δὲν εἶναι μορφὴ ἐνεργείας ἢ δύναμις φυσική. Ἡ φύσις δὲν δύναται νὰ μᾶς πληροφορήσῃ περὶ αὐτῆς τὸ παραμικρόν. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος, ἐναγωνίως ποθῶν νὰ ἐξεύρῃ τὴν ἀλήθειαν, κράζῃ ὡς ποτε ὁ Παῦλος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Δαμασκοῦ, «Τί εἶναι ἡ ζωὴ αὕτη» ; «Τίς εἶσαι, Κύριε ;» ἀκούει τὴν ἀπάντησιν : «Ἐγὼ εἶμαι, ὁ Ἰησοῦς».

Ἀλλὰ καὶ μυρίαι ἄλλαι ἀπορίαι παρουσιάζονται, ἐν σχέσει πρὸς τὴν πνευματικὴν ζωήν. «Τίνι τρόπῳ ἔρχεται ; Πῶς ἐμφανίζεται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ; Δυνάμει τίνος νόμου καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ἐνεργεῖται ;» Εἴς τινας τῶν ἀποριῶν τούτων δύναται νὰ δοθῇ μία ἀπάντησις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σαφής· ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὅμως ἐρχόμεθα ἀντιμέτωποι πρὸς τὸ μυστήριον. Διότι ἂς μὴ ὑποθέσῃ τις, ὅτι τὸ νὰ διεξαγάγῃ τις ἐπιστημονικῶς ἔρευναν ἐπὶ πνευματικῶν θεμάτων σημαίνει ὅτι τὰ προβλήματα τῆς θρησκείας δύνανται νὰ λυθῶσι μαθηματικῶς, ἢ ὅτι ἡ ὕπαρξις τοῦ Θεοῦ ἀποδεικνύεται διὰ τῶν νόμων τῆς Βιολογίας. Τὸ μυστήριον εἶναι ἀναπόσπαστον ἀπὸ τῆς θρησκείας. Θρησκεία ἄνευ μυστηρίου εἶναι παραλογισμός. Ἀφοῦ καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιστήμη ἔχει τὰ μυστήριά της — πρώτιστον μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι τὸ τῆς προελεύσεως τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ διὰ τὸν Χριστιανόν, ἐξετάζοντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἀναγέννησιν, τὰ περιβάλλοντα τὸ ζήτημα τοῦτο νέφη δὲν ἐπισκιάζουν τὴν κεντρικήν, οὐσιώδη καὶ σπουδαιοτάτην ἀλήθειαν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας—ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ Ζωή, ἡ ἐνοικοῦσα ἐν τῷ Χριστιανῷ. Καὶ οὐδείς, ὅστις πραγματικῶς κατέχει τὴν ζωὴν ταύτην, θὰ ἀξιώσῃ ὅτι τὴν κατέχει ἐξ ἰδίων του δυνάμεων. «Ζῶ», λέγει ὁ Παῦλος «οὐχὶ πλέον ἐγώ, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ἐν ἐμοί». *Ὁ Χριστὸς ἐν ἡμῖν* — τοῦτο ὑπῆρξε τὸ σταθερὸν καὶ οὐσιαστικὸν δόγμα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπὸ τοῦ Παύλου ἕως τοῦ Αὐγουστίνου καὶ μέχρι σήμερον. Παρ' ὅλον ὅμως τοῦτο, πόσοι Χριστιανοί, καίπερ ἀδιστάκτως παραδε-

χόμενοι τὸ δόγμα καὶ διακηρύττοντες αὐτὸ μετὰ πεποιθήσεως, διστάζουν νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι ἐν τῇ ἰδίᾳ των ψυχῇ εἰσεχώρησε καὶ διαμένει ὁ Χριστός, πολλάκις δὲ τὴν δειλίαν καὶ τὴν ἀοριστίαν ταύτην δικαιολογοῦν μὲ τὸ «ἕως ἐδῶ καὶ μὴ περαιτέρω», θεωροῦντες παράτολμον τὸ νὰ ζητήσωσι νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὰς βουλὰς καὶ τὰς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ. Τὸ τοιοῦτον ἀποτελεῖ ἀσυνειδήτως μίαν πνευματικὴν ὑποκρισίαν.

Ἐφθάσαμεν ἤδη εἰς τὸ ἀκρότατον σημεῖον τῆς γνώσεως. Εἴδομεν ὅτι ἡ πνευματικὴ ζωὴ δίδεται ἄνωθεν, ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ τὸ ζῶν ἐνοικεῖ ἐν τῷ Χριστιανῷ, καὶ ὅτι πρὸς τοῦτο συμφωνεῖ καὶ ὁ νόμος τῆς ζωῆς τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, ἐνῷ ἐνώπιον τῆς ἐπιστήμης χαίνει τὸ μέγα χάσμα τῆς ἀγνοίας τῆς προελεύσεως τῆς ζωῆς, τοῦ τελικοῦ αὐτῆς προορισμοῦ, καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως αὐτῆς. Ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἀδυνατεῖ ἀκόμη καὶ νὰ προσδιορίσῃ τί ἐστι ζωὴ καταφαίνεται ὅταν ἀνοίξῃ τις τὰ συγγράμματα, τὰ ὁποῖα πραγματεύονται τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει μεγίστη διαφωνία καὶ γενικὴ ἀσάφεια. Ἡ ἐπιστήμη ἐπομένως δὲν ἐξηφάνισεν οὔτε δύναται νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ πραγματικὸν μυστήριον τῆς θρησκείας, ἀλλὰ μόνον τὸ τεχνητὸν μυστήριον, τὸ ὁποῖον ἐξύφαναν οἱ ἄνθρωποι καὶ μὲ τὸ ὁποῖον περιέβαλον ταύτην. Τοὐναντίον ἡ ἐπιστήμη ἔρχεται νὰ βεβαιώσῃ ὅτι τὸ μυστήριον εἶναι καὶ ἐπιστημονικὴ πραγματικότης, γενικῶς παρατηρουμένη εἰς τὰ οὐσιώδη φαινόμενα τῆς φυσικῆς ζωῆς.

Ἐξ ἀναλογίας δὲ ἐφαρμόζοντες τὴν ἐπιστημονικὴν μέθοδον εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐμφανίσεως τῆς νέας ζωῆς,—τῆς ἀναγεννήσεως—ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ, ἐξάγομεν συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα εἶναι σύμφωνα πρὸς τὰ τῆς Βιολογίας ὡς πρὸς τὸν ὑλικὸν κόσμον,—ἤτοι ὅτι ἡ ἀναγέννησις ἀνατέλλει ἐφάπαξ ἐν τῇ ψυχῇ, δὲν εἰσέρχεται κατ᾽ ὀλίγον καὶ βαθμηδόν. Δεύτερον, ὅτι ἔρχεται ἀπαρατήρητος. Τρίτον, ὅτι ἀναπτύσσεται βαθμηδόν. Τοῦτο διετύπωσεν αὐτὸς ὁ Χριστός.

Ἡ βαθμιαία ἀνάπτυξις εἶναι καὶ φαινόμενον τῆς κατωτέρας μορφῆς τῆς ζωῆς. Ἡ κατωτάτη μονὰς τῆ. ζώσης ὕλης διατρέχει τὸ στάδιον τῆς ὑπάρξεώς της ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ· ὁ ἄνθρωπος δὲν φθάνει εἰς τὴν πλήρη του ἀνάπτυξιν πρὸ τοῦ 20^{οῦ} ἔτους τῆς ἡλικίας του. Ἐν δὲ τῷ πνευματικῷ κύκλῳ, τί τὸ παράδοξον ἂν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ὅστις ἐπλάσθη διὰ τὴν αἰωνιότητα, ἡ Νέα Ζωὴ βραδύνει νὰ φθάσῃ εἰς τὴς πλήρη αὐτῆς ἀνάπτυξιν ἐνταῦθα ; Ἐν τῇ ἀτελευτήτῳ ζωῇ τῆς αἰωνιότητος, τὸ ***τί θέλει εἶσθαι*** δὲν εἶναι φανερὸν—ἴσως δὲν ἤρχισεν εἰσέτι—ὁ καιρὸς τοῦ θερισμοῦ δὲν ἐπέστη.

Ἑτέρα ὁμοιότης τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως πρὸς τὴν τῆς φυσικῆς ζωῆς, εἶναι ὅτι γίνεται ἀοράτως, μυστηριωδῶς, μυχίως. Δὲν ὑποπίπτει ὁ μηχανισμὸς αὐτῆς εἰς τὴν παρατήρησίν μας. Δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει διότι «***ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ*** ἔρχεται ἄνευ παρατηρήσεως».

Μία ἀκόμη ἀναλογία παρατηρεῖται μεταξὺ τῶν φαινομένων τῆς φυσικῆς καὶ τῶν τῆς πνευματικῆς ζωής. Ἀμφότεραι ἐμφανίζονται διὰ μιᾶς, οὐχὶ βαθμηδόν. Ἡ ὑγεια, ἡ σωματικὴ ἀνάπτυξις ἀποκτῶνται βαθμηδον—οὐχὶ ὅμως ἡ ζωή. Ἡ νεωτέρα θεολογία ἐζήτησε νὰ σκώψῃ τὸ δόγμα τῆς ἐφ᾽ ἅπαξ ἀναγεννήσεως, ὡς ἀπᾷδον πρός τε τὴν φιλοσοφίαν καὶ πρὸς τὴν ἀνθρω-

πίνην φύσιν γενικῶς. Ἀλλ' ἂν καὶ ἡ στιγμὴ τῆς ἀναγεννήσεως πολλάκις διαφεύγει τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀτόμου, τοῦτο δὲν ἀκυροῖ τὸν νόμον τῆς ἐμφανίσεως αὐτῆς, διότι πρέπει νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ τῆς πραγματικῆς καὶ τῆς ἐνσυνειδήτου στιγμῆς τῆς ἐμφανίσεως, ὅπως παραδεχόμεθα ταύτην ἐν τῇ φυσικῇ ζωῇ. Τὸ ἔμβρυον δὲν ἔχει συνείδησιν τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν λαμβάνει τὸν σπινθῆρα τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως· τὸ βρέφος δὲν ἔχει γνῶσιν τῆς γεννήσεώς του, ἀλλὰ πληροφορεῖται περὶ τούτου ἀργότερον. Ὁμοίως δύναται εἴς τινας περιπτώσεις νὰ λάβῃ τις τὴν βεβαιότητα τῆς ἀναγεννήσεως οὐχὶ συγχρόνως, ἀλλὰ βραδύτερον. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀκυροῖ τὴν ἀλήθειαν. Ἡ παλαιὰ θεολογία εἶναι καὶ ἡ ἐπιστημονικῶς ἀκριβής.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουν πλεῖστοι, οἵτινες ἔσχον πλήρη συνείδησιν τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεγεννήθησαν. Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Παῦλος. Εἰς τοῦτον εἰσῆλθεν ὁ Χριστὸς εἰς ὡρισμένην στιγμήν, ἀστραπηδόν, ἐν πλήρει συνειδήσει αὐτοῦ. Καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ ὁμαλή, ἡ γενικὴ προέλευσις τῆς ζωῆς. Ἡ ζωὴ ἄρχεται ἀκαριαίως· ὁ πρότερον νεκρὸς ὀργανισμὸς ἐν μιᾷ στιγμῇ εὑρίσκεται ζῶν. Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ μετάβασις τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν διὰ τῆς ἀναγεννήσεως.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) **Henry Drummond.**

Η ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Κανείς, βεβαίως, δὲν ἀνέμενε τὴν ἄμεσον ἐπίτευξιν βασικῆς συμφωνίας διὰ τὴν ἕνωσιν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀπὸ τὴν Παγκόσμιον Ἐκκλησιαστικὴν Διάσκεψιν, ἡ ὁποία ἐτέρμάτισε τὰς ἐργασίας της εἰς τὴν Λωζάννην τὴν 20ὴν Αὐγούστου. Ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας καθηγητὴς κ. Μπαλᾶνος ἐξέθεσεν ἤδη ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς τὰ τῶν συζητήσεων καὶ ἀνέφερε τὰ σημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων προέκυψαν διχογνωμίαι, ἰδίως μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Προτεσταντικῶν.

Ταῦτα ἦτο φυσικὸν νὰ συμβοῦν. Ὅσον παλαιοτέρα εἶναι μία Ἐκκλησία, τόσον στερρότερον ἔχεται τοῦ δόγματος καὶ τῶν παραδόσεών της, ἰδίως δὲ ὅταν ἦναι ἡ πρεσβυγενὴς Ἐκκλησία τῆς Χριστιανωσύνης. Ἀλλ εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Λωζάννης, ὅπου συνεκεντρώθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἱ ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν Χριστιανικῶν δογμάτων—πλὴν τοῦ Καθολικοῦ—ἐδόθη εὐκαιρία διὰ νὰ ὑπομνησθῇ ἐκ τῶν πραγμάτων κάτι σημαντικώτατον, κάτι τὸ ὁποῖον συνήθως, συνηθέστατα, λησμονεῖται εἰς τὰς χώρας τῆς Χριστιανωσύνης: Ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν πρώτων ἀποστόλων καὶ τῶν πρώτων πιστῶν τῆς νέας θρησκείας, ἡ ὁποία ἐπέπρωτο νὰ κατακτήσῃ ψυχικῶς τὴν οἰκουμένην, οὔτε δόγματα ὑπῆρχον, οὔτε τύποι καὶ συζητήσεις καὶ ἔριδες περὶ αὐτοὺς, οὔτε κἂν λειτουργικὴ καὶ Χριστιανικὴ θεολογία. Ὑπῆρχε μόνον ἡ παντοκράτειρα καὶ παντοδύναμος πίστις, ἡ παραγωγὸς τῆς μεγάλης, τῆς ἀπεράντου, τῆς πραγματικῆς ἀγάπης τῶν Χριστιανῶν πρὸς ἀλλήλους

—καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς καὶ διώκτας των. Ἔζη, δηλαδή, μεταξύ των ἀμίαντο ἀκόμη ἀπὸ τὰς ἀνθρωπίνους μικρότητας, τὸ πραγματικὸν πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκ νέου ἐπικράτησις θὰ ἐπέφερεν αὐτομάτως τὴν ἕνωσιν ὅλων τῶν Χριστιανῶν—καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν των.

Καὶ διὰ τὴν ἀφύπνισιν τοῦ πραγματικοῦ αὐτοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος τῆς ἑνότητος εἰργάσθη ἡ Παγκόσμιος Ἐκκλησιαστικὴ Διάσκεψις τῆς Λωζάννης ὅσον, ἴσως, δὲν ἐξετέθη εἰσέτι ἐπαρκῶς. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 4ης Αὐγούστου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Θυατείρων Γερμανοῦ, εἷς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου, ὁ κ. Αδόλφος Νταϊσσμαν, αὐθεντία περὶ τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον τῆς Καινῆς Διαθήκης, καὶ εἷς Μεθοδιστὴς Ἀμερικανὸς ἐπίσκοπος ἐτόνισαν «τὴν σημασίαν τοῦ ἁπλοῦ Εὐαγγελίου ὡς βάσεως τῆς Χριστιανικῆς πίστεως» καὶ ἐζήτησαν «ν'ἀποδοθῇ ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας μεγαλειτερα προσοχὴ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον καθ' ἑαυτὸ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ».

Τὴν 7ην Αὐγούστου ἀνεγνώσθη ἓν σχέδιον διαγγέλματος τῆς Διασκέψεως τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς τὸν κόσμον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐτονίζετο ὅτι: «Τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ἀναγκαίας ἐνεργείας διὰ τὴν μεταμόρφωσιν τῆς Κοινωνίας· δεικνύει τὴν μόνην ὁδόν, διὰ τῆς ὁποίας ἡ ἀνθρωπότης θὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὰ μίση τῶν φυλῶν καὶ τῶν τάξεων, τὰ ὁποῖα τὴν λυμαίνονται· ἐξευγενίζει τὴν Ἐθνικὴν ζωὴν καὶ δημιουργεῖ τὴν ἑνότητα μεταξὺ τῶν λαῶν .... Ἡ Ἐκκλησία ἀγαπᾷ τὴν γενεὰν ταύτην· κατανοεῖ τὴν ἐναγώνιον ἀνησυχίαν της, τὴν δίψαν της διὰ μίαν διανοητικὴν εἰλικρίνειαν, διὰ κοινωνικὴν δικαιοσύνην, διὰ πνευματικὴν ἔμπνευσιν. Καὶ φέρει πρὸς τὴν γενεὰν αὐτήν, ἐντὸς τοῦ αἰωνίου Εὐαγγελίου, τὴν ἀπάντησιν πρὸς ὅλας τὰς ἀνάγκας της καὶ πρὸς ὅλας τὰς τάσεις τοῦ συγχρόνου κόσμου. Τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι διὰ παντὸς ἡ μοναδικὴ ὁδὸς σωτηρίας—καὶ σήμερον, ὅπως χθές· ἀντηχεῖ διὰ τῆς φωνῆς τῆς Ἐκκλησίας ἡ πρόσκλησις τοῦ Κυρίου: «Ἔλθετε πρός με» ....

Τὴν 11ην Αὐγούστου ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς φύσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἤρχιζε διὰ τῆς δηλώσεως, ὅτι «ἡ Ἐκκλησία τοῦ ζῶντος Θεοῦ ἵδρυται διὰ τῆς θελήσεώς Του καὶ οὐχὶ διὰ τῆς θελήσεως, ἢ τῆς συγκατανεύσεως τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἀτόμων ἢ ὡς κοινωνιῶν».

Καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἀνεγνωρίσθη ἡ ἐλευθερία πάσης ἐκκλησίας, ὅπως χρησιμοποιῇ τὸ εἰδικὸν σύμβολον τῆς πίστεως, τὸ ὁποῖον ἡ ἰδία κατέχει. Προσετίθετο δὲ εἰς τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν ἡ πολυσήμαντος καὶ χριστιανικωτάτη φρᾶσις: «Δηλοῦμεν προσέτι καὶ μαρτυροῦμεν ἐπισήμως καὶ ὁμοφώνως, ὅτι κανεὶς ἐξωτερικὸς καὶ γραπτὸς τύπος δὲν δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἐσωτερικὴν καὶ προσωπικὴν συναίσθησιν τῆς ἑνότητος μετὰ τοῦ ζῶντος Χριστοῦ, ἥτις εἶναι ἡ μόνη ἀπόδειξις πνευματικῆς ζωτικότητος· καὶ ὅτι ἀντικείμενον τῆς πίστεως ἡμῶν δὲν εἶναι οἱαδήποτε δήλωσις περὶ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ αὐτὸς οὗτος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός».

Ἐὰν ἐκ τῆς Διασκέψεως τῆς Λωζάννης δὲν προῆλθεν ἡ ἑνότης τῶν Ἐκκλησιῶν, διεπιστώθη ὅμως ἡ κοινὴ ἔφεσις αὐτῆς, ἡ ὁποία διετυπώθη εἰς τὴν τελικὴν δήλωσιν τῆς Διασκέψεως πρὸς τὴν Χριστιανωσύνην:

«Ὁ Θεὸς θέλει τὴν ἕνωσιν.... Τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ὑπῆρξεν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν.... ἡ παρουσία του ἐξεδηλώθη διὰ τῆς κοινῆς ἡμῶν λατρείας, εἰς τὰς συσκέψεις μας, διὰ τῆς ἀδελφικῆς ἡμῶν ἑνώσεως. Τὸ πνεῦμα τοῦτο ἀπεκάλυψεν ἡμᾶς πρὸς ἀλλήλους.

»Ηὔρυνε τοὺς ὁρίζοντάς μας, ἐκέντρωσε τὰς ἀντιλήψεις μας, ἐζωογόνησε τὰς ἐλπίδας ἡμῶν. Ἐτολμήσαμεν, καὶ ὁ Θεὸς ἐδικαίωσε τὴν τόλμην ἡμῶν. Ἡ εὐγνωμοσύνη μας πρέπει νὰ ἐκδηλωθῇ εἰς ἔμμονον προσπάθειαν, ἵνα ὁ δραματισμὸς τῆς ἑνότητος, ὅστις μᾶς ἐδόθη ἐνταῦθα, ἀποβῇ ἐπίσης κτῆμα τῶν ὁμάδων, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκομεν».

Ἡ ἕνωσις αὕτη ἡ ἐπιθυμητὴ διὰ τὴν πνευματικὴν εὐημερίαν καὶ γαλήνην τῆς ἀνθρωπότητος, θὰ ἐπέλθῃ, ὅταν τὸ πραγματικὸν πνεῦμα τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, ὅπως ἐκτίθεται εἰς τὴν πρώτην τῶν Εὐαγγελίων πηγὴν, πλημμυρήσῃ τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν καὶ τῶν ποιμένων των ἰδίως. Καὶ εἰς τὴν Λωζάννην εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἐδόθη μία γενναία πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ὤθησις.

(Ἐκ τῆς ἐφημερίδος «*Ἑστία*»)

ΗΜΕΡΑ ΝΗΣΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ Κίνα, περιλαμβάνουσα τὸ ἓν τέταρτον τῶν κατοίκων τῆς γῆς, διασπαράσσεται ὑπὸ κοινωνικῶν, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀγώνων, ἐξ ὧν πάσχει ἀπερίγραπτα δεινὰ ὁ λαός της,

Καὶ ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ Θεὸς ἐποίησεν ἐξ ἑνὸς αἵματος ὅλας τὰς φυλὰς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ὅλων τῶν χωρῶν ἔχουσι βαθὺ τὸ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς ὑλικῆς, κοινωνικῆς, πολιτικῆς, καὶ πρὸ παντὸς τῆς πνευματικῆς εὐημερίας τῆς Κίνας,

Ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος προσέτι, ὅτι ἄνω τῶν 5,000 ἱεραποστόλων ἐν Κίνᾳ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τοὺς σταθμούς των,

Ἐπίσης ὡς ἐκ τῆς ἐντεταμένης ἀντιχριστιανικῆς ἐξεγέρσεως, ἧς ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν αὐστηρὸς διωγμὸς τῶν Χριστιανῶν, βεβήλωσις τῶν ἐκκλησιῶν καὶ καταστροφὴ ἱεραποστολικῶν περιουσιῶν,

Προσέτι ὡς ἐκ τῶν μεγάλων ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα ἠκολούθησαν τὴν ἐφαρμογὴν ἡμερῶν νηστείας καὶ προσευχῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς χώρας ταύτης καὶ ἄλλων χωρῶν,

Προτείνεται ὅπως ἡ ἡμέρα τῆς ἀνακωχῆς τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου, ἤτοι ἡ Παρασκευή, 11 Νοεμβρίου 1927, τηρηθῇ ἁπανταχοῦ τῆς γῆς ὡς ἡμέρα νηστείας καὶ προσευχῆς ὑπὲρ τῆς Κίνας.

Προτείνεται ὅπως κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην γείνῃ προσευχὴ ὑπὲρ τῶν κατεχόντων ἀξιώματα δημοτικά, στρατιωτικὰ καὶ πολιτικὰ ἐν Κίνᾳ· ὑπὲρ τῶν ἱεραποστόλων τῶν εἰσέτι εὑρισκομένων ἐν Κίνᾳ καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπελθόντων εἰς τὰς πατρίδας των· ὑπὲρ τῶν Κινέζων ποιμένων καὶ Χριστιανῶν· ὅπως δοθῇ θεία

σοφία ἐν τῇ διοικήσει ἐκκλησιῶν καὶ ἱεραποστολικῶν σχολείων· ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅπως ἐπέλθῃ πνευματικὴ ζωοποίησις ἁπανταχοῦ τῆς χώρας ταύτης.

Προτείνεται προσέτι ὅπως ἡ πρόσκλησις αὕτη εἰς νηστείαν καὶ προσευχὴν γείνῃ γνωστὴ εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρύτερον κύκλον διὰ τοῦ τύπου καὶ ἐκ τοῦ ἄμβωνος, καὶ ληφθῇ πρόνοια εἰς ἕκαστον τόπον πρὸς τὴν προσήκουσαν τήρησιν τῆς προτεινομένης ἡμέρας.

George T. B. Davies

Ἱεραπόστολος ἐν Κίνᾳ.

ΣΗΜ.—Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Συνόδου τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν, υἱοθετοῦσα τὴν ἀνωτέρω πρότασιν τοῦ αἰδεσ. Γεωργίου Τ. Β. Δαΐβις, συνιστᾷ εἰς τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Συνδέσμου, ὅπως θέσωσιν αὐτὴν εἰς ἐφαρμογήν, τηροῦσαι τὴν 11 Νοεμβρίου ὡς ἡμέραν προσευχῆς καὶ νηστείας ὑπὲρ τοῦ ὡς ἄνω σκοποῦ.

ΤΙ ΑΞΙΖΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἐὰν ἀπετείνετο ἡ ἐρώτησις «πόσον ἀξίζει ὁ ἄνθρωπος» εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἐπωλοῦντο οἱ ἄνθρωποι ὡς φορτηγὰ ζῷα, θα ἐσυγκινοῦντο μόνον οἱ φιλάνθρωποι Χριστιανοί. Ἀλλὰ σήμερον τίθεται ἀσυγκινήτως τὸ ζήτημα ὑπὸ πολλῶν κοινωνιολόγων, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦσι νὰ ὁρίσωσι τί ἀξίζει καὶ τί παράγει εἷς ἄνθρωπος κατὰ τὰς διαφόρους ἡλικίας του. Ἀλλ' ἡ ἀπάντησις εἶναι δύσκολον νὰ δοθῇ, ἐπειδὴ παρουσιάζει πολλὰς δυσκολίας. Τῳόντι ἡ ἀξία ἑνὸς ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῶν ὅσων αὐτὸς ἐστοίχισεν εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν ἀπὸ τῆς ποικίλης παραγωγικότητος αὐτοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς του ἐν γένει θέσεως. Κατὰ τὸν Γερμανὸν Ἔγγελ, νεωστὶ ἀσχοληθέντα εἰς τὸ ζήτημα, τὸ νεογέννητον ἀξίζει περίπου 125 φράγκα.

Ὁ ἴδιος Ἔγγελ ἀδιστάκτως ὑπολογίζει τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ἀπὸ νεογέννητον αὐξάνει ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Ὑπολογίζει ἀνὰ 12 φράγκα κατ' ἔτος τὴν αὔξησιν τῆς ἀξίας του· ἀλλὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦτον εὑρίσκουσιν ἄλλοι εὐτελῆ. Πίναξ τιμολογικὸς δημοσιευθεὶς εἰς τὸ Ἡμερολόγιον Ἀσσέτ, ἀποφαίνεται ὅτι ἓν βρέφος 3 ἐτῶν ἀξίζει 300 φρ. ἓν δεκατὲς 1.500, εἷς νεανίσκος 15.000, εἷς νέος εἰκοσαετὴς 20.000· εἷς εἰκοσιπενταετὴς 25.000· εἷς τριακονταετὴς 35 000· εἷς τεσσαρακονταετὴς 40.000. Μετὰ τὰ 40 ἔτη ἡ ἀξία ἐλαττοῦται εἰς 29.000 μέχρι τῶν πεντηκονταετῶν, τῶν δὲ ἑξηκονταετῶν εἶναι μόνον 19.000.

Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ διαφωνοῦσι πρὸς τοὺς τοῦ Νεβίλλ, ὅστις ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀξίζει 450 φρ. μέχρι 5 ἐτῶν· 4 500 ὁ δεκαετής· 10.000 ὁ εἰκοσαετής. 20.000 ὁ τριακονταετὴς καὶ 35.000 ὁ τριακονταετὴς μέχρι τοῦ πεντηκονταετοῦς· Ὁ ἑξηκοντούτης δὲν ἀξίζει πλειότερα τῶν 1.500 φρ. καὶ ὁ ὑπερογδοηκοντούτης οὔτε 1000!

Έτερος, ὁ Βαριώλ, προσπαθῶν νὰ ὑπολογίσῃ τὴν «κοινωνικὴν ἀξίαν» τῶν ἀνθρώπων ἐν Γαλλίᾳ, ἐχώρισε τοὺς ἐργαζομένους διὰ τῶν χειρῶν ἀπὸ τῶν ἐργαζομένων διὰ τοῦ νοῦ. Κατ' αὐτὸν λοιπὸν ὁ ἐργάτης ὁ δεκαπενταετὴς ἀξίζει 30.605 φρ. ἐνῷ εἷς ὁμῆλιξ μαθητὴς τῆς μηχανικῆς 293.000 φρ. Ὁ χειρώναξ φθάνει τὸ ὕπατον τῆς ἀξίας του εἰκοσιπενταετὴς μὲ 33.700 φρ. ἐνῷ ὁ μηχανικὸς τεσσαρακοντούτης εἰς 490.000. Τοὐναντίον ὁ τεσσαρακοντούτης ἐργάτης δὲν ἀξίζει πλειότερον τῶν 26.000. Ὁ πεντηκοντούτης, ἐργάτης μὲν ἀξίζει 17.000, ὁ μηχανικὸς ὅμως 398.000. Ἐργάτης ἑξηκοντούτης δὲν ἀξίζει πλειότερον τῶν 13.000, ἐνῷ ὁ μηχανικὸς τῆς ἰδίας ἡλικίας 398.000. Ἑβδομηκοντούτης, ὁ μὲν ἐργάτης μόλις ἀξίζει τρισχίλια φρ. ἐνῷ ὁ μηχανικὸς καὶ εἰς 88 ἐτῶν ἡλικίαν ἂν φθάσῃ ἀξίζει 20.000.

Ὁ Βαριὼλ ἐξέτεινε τὰς μελέτας του καὶ ἠθέλησε νὰ προσδιορίσῃ σχετικῶς τὴν ἀξίαν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ διάφορα κράτη, ἤτοι τῶν πληθυσμῶν. Σχετικῶς λοιπὸν ἡ Γαλλία ἔχει πληθυσμὸν ἀξίζοντα ἐν συνόλῳ 558 δισεκατομμύρια φρ., ἡ Γερμανία 954 δισεκατομ., ἡ Ἀγγλία 857, ἡ Αὐστροουγγαρία 610, ἡ Σουηδία καὶ Νορβηγία 102· ἡ Ρωσσία 943· ἡ Ἑλβετία 50· τὸ Βέλγιον 86 καὶ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι 1795 δισεκατομμύρια.

Ἡ κοινωνικὴ ἀξία τοῦ Βορειοαμερικανοῦ εἶνε 23.600 φρ. κατὰ τὸν Βαριώλ· τοῦ Ἄγγλου 207.000· τοῦ Γερμανοῦ 16.900· τοῦ Ἑλβετοῦ 15.000· τοῦ Γάλλου 14.500· τοῦ Σουηδοῦ καὶ Νορβηγοῦ 14.000· τῶν Αὐστριακῶν καὶ Οὔγγρων 13.600· τοῦ Βέλγου 12.000 καὶ τοῦ Ρώσσου μόνον 10.000.

Ἐννοεῖται, ὡς ἐρρέθη, ὅτι ὑπολογίζονται ἐνταῦθα αἱ ἀξίαι τῶν ὁπωσδήποτε εἴτε διὰ τῶν χειρῶν, εἴτε διὰ τοῦ νοῦ ἐργαζομένων. Οἱ ἀργοὶ καὶ τεμπέληδες καὶ ἄκαρποι ὄχι μόνον δὲν ἔχουν καμμίαν ἀξίαν, ἀλλὰ εἶναι καὶ βάρος τῶν οἰκογενειῶν των καὶ τῶν κοινωνιῶν, ἀληθινὰ ἄχθη ἀρούρης.

Καὶ τοιαῦται μὲν αἱ ἀξίαι τῶν ἐργαζομένων κοινῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ ποία νὰ ἦναι ἆρά γε ἡ ἀξία τῶν ἐκτάκτως μεγαλοφυῶν, τοῦ Ὁμήρου; τοῦ Φειδίου; τοῦ Σωκράτους; τοῦ Κολόμβου; τοῦ Ἔδισσων; τοῦ Μαρκόνι;

"ΕΝ ΣΩΜΑ ΕΣΜΕΝ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩι ΙΗΣΟΥ,,

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

(ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1846)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1928.

Κυριακή, 1 Ἰανουαρίου.

Θέματα διὰ κηρύγματα καὶ ὁμιλίας.

— «Κλίνατε τὸ ὠτίον σας καὶ ἔλθετε πρὸς ἐμέ, ἀκούσατε καὶ ἡ ψυχή σας θέλει ζήσει» (Ἠσα. νε' 3).

— «Ἃς μὴ ταράττηται ἡ καρδία σας· πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε» (Ἰωάν. ιδ' 1).

— «Σεῖς εἶσθε φίλοι μου, ἐὰν κάμνητε ὅσα ἐγὼ σᾶς παραγγέλλω» (Ἰωάν. ιε' 14).

— «Ἡμεῖς δὲν κηρύττομεν ἑαυτούς, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον» (Β' Κορ. δ' 5).

Δευτέρα 2 Ἰανουαρίου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΚΑΙ ΤΑΠΕΙΝΩΣΙΣ

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς. Διὰ τὰς εὐκαιρίας καὶ τὰς εὐλογίας τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀκόμη καὶ ὅταν διήλθομεν διὰ δυσκολιῶν καὶ δοκιμασιῶν.

Διὰ τὴν πρόοδον τῆς βασιλείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Διὰ τὴν συνεχῆ παρουσίαν καὶ ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Διὰ τὸ Νέον ἔτος, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει θύραν ἀνοικτὴν εἰς ἡμᾶς καὶ νέαν εὐκαιρίαν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς εἰλικρίνειας τῆς ὑπακοῆς μας καὶ τῆς προθυμίας μας πρὸς ὑπηρεσίαν.

Ταπείνωσις: Διὰ σφάλματα καὶ λάθη διαπραχθέντα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Δι' εὐκαιρίας, αἵτινες μᾶς ἐδόθησαν, ἀλλὰ δὲν ἐχρησιμοποιήθησαν ὑφ' ἡμῶν. Διὰ τὰ ἰδιοτελῆ μας συμφέροντα ἀπὸ ἀτομικῆς, οἰκογενειακῆς καὶ ἐθνικῆς ἀπόψεως.

Δέησις: Ὅπως μᾶς δοθῇ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ὁλότητι αὐτῆς. Ὅπως μᾶς δοθῇ φῶς πρὸς κατανόησιν, καὶ δύναμις πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων, τὰ ὁποῖα ἡ βασιλεία αὕτη θέτει ἐνώπιον ἡμῶν.

Ἀναγνώσματα: Ψαλμ. κζ', Ἱεζ. λζ'. 1—14, Δαν. θ'. 3—10, 17—19, Ἰωάν. ιζ'. 20—26, Ἐφεσ. δ'. 1—5.

Τρίτη, 3 Ἰανουαρίου.

Η ΚΑΘΟΛΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

— «Πιστεύω εἰς μίαν ἁγίαν Καθολικὴν (Παγκόσμιον) Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν πιστῶν» (Ἀποστολικὸν Σύμβολον Πίστεως).

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν ἐκδηλουμένην ἐπιθυμίαν πρὸς στενωτέραν ἑνότητα μεταξὺ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς Παγκοσμίου Ἐκκλησίας. Διὰ τὴν ἔτι ἐμφανεστέραν ἐπιθυμίαν πρὸς ἐσωτερικὴν καὶ πνευματικὴν ἑνότητα, οὐχὶ ἁπλῶς πρὸς ἐξωτερικὴν τοιαύτην. Διὰ τὰς θυσίας, εἰς ἃς συνεφώνησεν ἤδη μέγας ἀριθμὸς ἀτόμων καὶ ἐκκλησιῶν χάριν τοῦ ὡς ἄνω γενικοῦ πόθου.

Ἐξομολόγησις: Τῶν ἀντιδράσεων κατὰ τῆς ἑνότητος ταύτης, προερχομένων ἐξ ὑπερηφανείας καὶ ἐγωϊσμοῦ, ἀκόμη καὶ ἐκ μέρους τέκνων τοῦ Θεοῦ. Τοῦ πειρασμοῦ τοῦ νὰ θέλωμεν νὰ ἴδωμεν τὰς ἰδέας μας κυριαρχούσας, χωρὶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς τῶν ἄλλων. Ἂς ἐξομολογηθῶμεν τὴν ἡμετέραν ἔλλειψιν ἀληθοῦς ἀγάπης.

Δέησις: Ὑπὲρ εἰλικρινεστέρας προσπαθείας διὰ τὴν «ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης». Ὅπως αἰσθανθῶμεν ὁλοὲν βαθυτέραν ταπείνωσιν ἐκ τῆς συναισθήσεως τῶν ἰδίων μας ἐλλείψεων. Ὅπως μάθωμεν νὰ ἐννοῶμεν πληρέστερον τὰς ἀπόψεις τῶν ἄλλων.

Ἀναγνώσματα: Ψαλμ. ϞϚ'. Ϟ'. Ἰωάν. ιδ'. Α' Κορ. ιγ', Κολοσ. γ'. 1—17, Φιλιπ. β'. 1—18.

Τετάρτη, 4 Ἰανουαρίου.

ΕΘΝΗ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ ΑΥΤΩΝ

Εὐχαριστία: Δι' ὅλας τὰς συνεννοήσεις καὶ ἐπιτυχίας περὶ τὴν διεθνῆ φιλίαν. Διὰ τὴν σταθερὰν ἐξαφάνισιν τῶν αἰτίων πρὸς ῥῆξιν. Διὰ τὸ ἔκδηλον παγκόσμιον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ἐξομολόγησις: Τοῦ ὅτι παρ' ὅλην τὴν πρόοδον, τὰ πλήθη εἰς ὅλα τὰ ἔθνη διὰ τῆς καχυποψίας καὶ τῆς ἀδρανείας των ἐπιβραδύνουν τὴν διεθνῆ φιλίαν. Τοῦ ἐθνικοῦ ἐγωϊσμοῦ, τῶν ἀμοιβαίων ὑποψιῶν καὶ τῆς ἐλλείψεως εὐρυτέρων ἀντιλήψεων, ἅτινα πάντα ἀποτελοῦν προσκόμματα διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου.

Δέησις: Ὑπὲρ ἐκείνων, οἵτινες εἶναι ἐντεταλμένοι νὰ ὁδηγῶσιν ἄλλους, ὅπως ὁ Θεὸς δώσῃ εἰς αὐτοὺς πρωτίστως σαφῆ ἀντίληψιν τῆς δικαιοσύνης, ἡ ὁποία ὑψώνει τὰ ἔθνη. Ὅπως ἐκεῖνος δώσῃ εἰς αὐτοὺς θάρρος νὰ προχωρῶσι παρ' ὅλα τὰ ἐμπόδια. Ὅπως ἱκανώσῃ αὐτοὺς νὰ θέτωσι πάντοτε τὰ ἠθικὰ ἰδεώδη ὑπεράνω τῶν πολιτικῶν προλήψεων καὶ τῶν διπλωματικῶν ἀνησυχιῶν. Ὅπως οἱ Χριστιανοὶ παντὸς ἔθνους ὑποστηρίζωσι τὰς κυβερνήσεις των δι' ἐντεταμένης ἑκάστοτε προσευχῆς.

Ἀναγνώσματα: Δευτερ. λ', Ἰησ. Ναυῆ κδ'. 14—28, Ψαλμ. κγ', Ἠσ. να'. 1—16, Β' Κορ. δ'.

Πέμπτη, 5 Ἰανουαρίου.

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν αὔξησιν τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. Διὰ τὴν βαθυτέραν πνευματικὴν ζωὴν τῶν ἐντοπίων Ἐκκλησιῶν. Διὰ τὰς νέας μεταφράσεις τῆς Ἁγίας Γραφῆς, διὰ τῶν ὁποίων τὸ Εὐαγγέλιον ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ φυλὰς μέχρι τοῦδε διατελούσας ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ νέας προσπαθείας πρὸς συνεργασίαν εἰς πολλοὺς ἱεραποστολικοὺς ἀγρούς.

Ἐξομολόγησις: Τοῦ ὅτι τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον παραμένει ἀκόμη τὸ ἔργον ἑνὸς μικροῦ ποιμνίου.

Ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς σύνολον δὲν κατενόησεν ἀκόμη τὴν ὑποχρέωσίν της πρὸς εὐαγγελισμὸν τοῦ κόσμου. Ὅτι παρατηρεῖται ποιά τις ἐλάττωσις τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἐνθουσιασμοῦ μεταξὺ τῶν νέων, καὶ μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱεραποστολικῶν ὑποψηφίων. Ἄς ἐξομολογηθῶμεν τὸν πειρασμὸν τῶν Ἱεραποστολικῶν ἑνώσεων τοῦ νὰ ἀσχολῶνται εἰς κοινωνικὴν μᾶλλον προσπάθειαν, παραμελοῦσαι τὸ πνευματικὸν ἔργον καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Δέησις: Ὑπὲρ πάντων τῶν Ποιμένων καὶ Εὐαγγελιστῶν τῶν κατὰ τόπους ἐντοπίων Ἐκκλησιῶν. Ὑπὲρ ἀδελφικωτέρων σχέσεων μεταξὺ τῶν ἱεραποστόλων καὶ τῶν ἐντοπίων συνεργατῶν των, ἵνα ἡ ἀγάπη τῶν πρώτων ᾖ ἀπηλλαγμένη πάσης ὑπερηφανείας. Ὑπὲρ τῶν Βιβλικῶν Ἑταιρειῶν καὶ τῆς διαδόσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶναι τὸ οὐσιωδέστερον στοιχεῖον τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως. Ὑπὲρ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις συγκροτηθησομένου κατὰ τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον Διεθνοῦς Ἱεραποστολικοῦ Συνεδρίου.

Ἀναγνώσματα: Ἠσα. μθ΄. 1—13, κδ΄, Ματθ. κη΄, Πράξ. α΄. 1—12, Ρωμ. ι΄.

Παρασκευή, 6 Ἰανουαρίου.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΙ, ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, δίδοντος τὰς εὐλογίας Του συνεχῶς ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν.

Διὰ τὰς Χριστιανικὰς οἰκογενείας, αἵτινες ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁλοὲν αὐξανομένων πειρασμῶν ἐξακολουθοῦν νὰ ἦναι ἐγγύησις νέας δυνάμεως διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς αὔριον. Διὰ τὴν μεταξὺ τῶν νέων ἀνάπτυξιν τοῦ πνευματικοῦ ἔργου, καὶ δι᾽ ὅλας τὰς προσπαθείας ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῶν Κυριακῶν Σχολείων διὰ τῆς διατηρήσεως τῶν μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν σχέσεων αὐτῶν. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πνευματικῆς κινήσεως εἰς πολλὰ πανεπιστήμια καὶ ἀνωτέρας σχολάς.

Δέησις: Ὑπὲρ ἁπάντων τῶν γονέων, ἵνα ὁ Θεὸς δώσῃ εἰς αὐτοὺς καθαρωτέραν συναίσθησιν τῆς ἐπιρροῆς, τὴν ὁποίαν ἐξασκοῦν, καὶ πληρεστέραν σταθερότητα εἰς τὰς προσπαθείας των τοῦ νὰ δώσουν τὸ καλὸν παράδειγμα. Ὑπὲρ ὅλων τῶν ἐργατῶν τῶν Κυριακῶν Σχολείων, Χριστιανικῶν Συλλόγων Νέων καὶ Νεανίδων, τῶν Φοιτητικῶν Ἑνώσεων, Προσκόπων κτλ. ὅπως δίδωσι πάντοτε τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν σωτηρίαν ζητήματα.

Ἀναγνώσματα: Α΄. Σαμ. α΄. 21—28, Ἑβρ. ιβ΄. 14—28, Β΄. Τιμ. α΄ καὶ β΄, Α΄. Ἰωάν. β΄ 1—17.

Σάββατον, 7 Ἰανουαρίου.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΑΙ — ΙΟΥΔΑΙΟΙ

Ἐξομολόγησις: Τῆς τάσεως ἡμῶν τοῦ νὰ ἀμελῶμεν τὰ ἐσωτερικὰ (τῆς πατρίδος) καθήκοντα, προσπαθοῦντες νὰ ἀσχοληθῶμεν περὶ τῶν μακράν. Τοῦ πειρασμοῦ μας τοῦ νὰ ἀφίνωμεν εἰς ἄλλους τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων, τὰ ὁποῖα δὲν μᾶς ἀρέσκουν. Τοῦ σκεπτικισμοῦ μας ὡς πρὸς ζητήματα ἱεραποστολικὰ τοῦ τόπου μας· ἰδιαιτέρως ὡς πρὸς τὸ δυνατὸν τῆς πνευματικῆς ἀναζωπυρήσεως, καὶ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ἰουδαίων εἰς τὸν Θεὸν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δέησις: Ὑπὲρ ἐκείνων, οἵτινες ἔχουν τὴν εὐρύτητα τῆς ἀντιλήψεως ὥστε νὰ αἰσθάνωνται τὰς ἀνάγκας ὅλου τοῦ Ἱεραποστολικοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἐγγὺς καὶ τοῦ μακράν. Ὅπως ὁ Θεὸς ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ δεχώμεθα σοβαρῶς τὰς ἐπαγγελίας ἐν τῷ λόγῳ Του καὶ τὸ θέλημα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγοντος: «Θέλετε εἶσθαι εἰς ἐμὲ μάρτυρες καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. α΄. 8). Ὅπως Ἐκεῖνος δώσῃ εἰς ἡμᾶς ἱκανὴν πίστιν καὶ ἀγάπην, ὥστε νὰ ἀγαπῶμεν τὰ δυσκολώτερα καθήκοντα καὶ νὰ ἀφιερῶμεν ἑαυτοὺς ὁλοκλήρως εἰς αὐτά.

Ἀναγνώσματα: Ἡσα. να΄. 17—29, Ρωμ. η΄. 1—17, Ἰακωβ. α΄. 12—27.

ΠΟΙΚΙΛΑ

—**Ἑλληνισμὸς καὶ Ὀρθοδοξία.** Ἀπεστάλη ἡμῖν Ἑλληνικόν τι φύλλον «Μεταμόρφωσις», ἐκδιδόμενον ἐν Λόουελλ τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ αἰδ. κ. Πᾶνος Κωνσταντινίδης, ἐφημέριος τῆς ἐν Λόουελλ Ἑλλ. Ὀρθοδόξου κοινότηνος, ἀπαντᾷ εἰς τὸν κ. Στέφανον Βαΐτσην, ἐν συζητήσει τινί, ἣν εἶχον περὶ «Προτεσταντισμοῦ καὶ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας». Ἡ κεντρικὴ ἰδέα τῆς ἀπαντήσεως τοῦ κ. Κωνσταντινίδου εἶναι, μὲ δύο λέξεις, ὅτι δὲν ἔχουν τίποτε νὰ μάθουν θρησκευτικῶς οἱ Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τὰς γύρω των Προτεσταντικὰς Ἐκκλησίας, διότι ἵστανται ἐπὶ θρησκευτικοῦ ἐπιπέδου πολὺ ἀνωτέρου τοῦ Προτεσταντισμοῦ ἐν γένει! Πᾶν σχόλιον ἀληθῶς περιττεύει, καθ' ἣν στιγμὴν εἶναι πασίγνωστος ἡ ἐκκλησιαστικὴ παραλυσία καὶ ἀναρχία, ἥτις βασιλεύει μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλληνικῶν κοινοτήτων ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν, ὄχι μόνον φέρουσα εἰς ἀπελπισίαν τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν καὶ τὰς κορυφὰς τῆς Ἑλλ. Ὀρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ ἀποτελοῦσα ἀληθὲς σκάνδαλον δι' ὁλόκληρον τὴν ἐν Ἀμερικῇ Χριστιανωσύνην. Ἡ ἀσύστολος σιμωνεία καὶ ἱεροκαπηλεία, ἡ περιβάλλουσα τὴν χειροτονίαν καὶ διακονίαν τῶν ἐννέα δεκάτων τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ κληροῦ, καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀξιοδάκρυτος αὕτη κατάστασις ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸ ἀλληλοφάγωμα τῶν διαφόρων τυχαρπάστων Ἑλληνορθοδόξων ἐπισκόπων, οἵτινες λυμαίνονται τὸν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνισμόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὰς ἀγρίας διχονοίας τῶν ἐκεῖ Ἑλληνορ-

θοδόξων ποιμνίων, ἔπρεπε νὰ κάμῃ τὸν αἰδ. κ. Κωνσταντινίδην νὰ βάλῃ τοὐλάχιστον ὀλίγο νερὸ εἰς τὸ κρασί του! Ἀπ' ἐναντίας ὅμως προβαίνει ἐν τῇ ὡς ἄνω ἀπαντήσει του μέχρι τῆς διαβεβαιώσεως ὅτι «ἐπὶ τέλους δὲν ἠμπορεῖ κανείς νὰ ἦναι Ἕλλην, ἂν δὲν ἦναι Ὀρθόδοξος Χριστιανός». Ἡ διαβεβαίωσις αὕτη ἀναντιρρήτως εἶναι διὰ πολὺ μικρὰ παιδία, καὶ δὲν θὰ τὴν ἀξιώσωμεν οἱασδήποτε ἀπαντήσεως, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον φαίνεται ὅτι ἦτο προωρισμένη μᾶλλον διὰ τοπικὴν κατανάλωσιν ἐν τῷ ποιμνίῳ τοῦ αἰδεσιμωτάτου! Ἐκφράζομεν μόνον τὴν θλίψιν μας διὰ τὸν αἰδ. κ. Πᾶνον Κωνσταντινίδην, οὗτινος τὴν φιλόπονον δρᾶσιν ὡς ποιμενάρχου ἐν Λόουελ παρηκολουθοῦμεν ἀπὸ καιροῦ μετ' εἰλικρινοῦς ἐνδιαφέροντος καὶ ὃν ἐνομίζομεν ἐμφορούμενον ὑπὸ τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανικοῦ πνεύματος. Οἱ θλιβεροὶ ξιφισμοί του κατὰ τοῦ κ. Βαΐτση καὶ τοῦ Προτεσταντισμοῦ ἐν γένει μᾶς ἀναγκάζουσι νὰ ὑπενθυμίσωμεν εἰς τὸν κ. Κωνσταντινίδην, ὅτι πᾶν ὅ,τι καλὸν ἔχει, πᾶν ὅ,τι τὸν ξεχωρίζει ἕως τώρα ἀπὸ τὸν συνήθη τύπον τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνορθοδόξου κληρικοῦ, τὸ χρεωστεῖ εἰς τὰς Προτεσταντικὰς ἐπιδράσεις, ὑφ' ἃς ἠνδρώθη ἐν Μ. Ἀσίᾳ, καὶ εἰς τὸ Προτεσταντικὸν περιβάλλον του ἐν Ἀμερικῇ. Ὁσηνδήποτε δὲ περιφρόνησιν καὶ ἂν ἐπιτηδεύηται σήμερον πρὸς τὸν Προτεσταντισμόν, θὰ ἦτο εἰλικρινέστερον καὶ ἀνδρικώτερον ἐκ μέρους του, ἐὰν ἔλεγε μετὰ τοῦ Παύλου: «Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί»!

—**Πόλις ἠρημωμένη μετὰ ὕπαρξιν 25 ἐτῶν.** Εἰς Ἀγγλικόν τι περιοδικόν, Ἄγγλος ταξειδιώτης περιγράφει ὡς ἑξῆς μίαν πόλιν, ἥτις ἱδρύθη πρὸ 25-ετίας καὶ ἤδη εἶναι ἔρημος κατοίκων:

Ἡ πόλις λέγεται Φοῖνιξ καὶ εὑρίσκεται εἰς τὸν Καναδᾶν, παρὰ τὰ σύνορα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ εἰς ὕψος 1000 καὶ πλέον μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, μέσα εἰς μίαν ὀρεινὴν περιοχήν. Μόνον σπανίως περιπλανᾶται ἕως ἐκεῖ κανεὶς περιηγητής, διὰ νὰ σταθῇ κατάπληκτος εἰς τό θέαμα μιᾶς μεγάλης πόλεως, περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ὁποίας δὲν εἶχεν ἰδέαν. Πλατεῖς καὶ εὐθεῖς δρόμοι διασταυροῦνται ἐνώπιον του, κτισμένοι μὲ ὡραιότατα κτίρια, τριώροφα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ τετραώροφα. Εἰς τὴν κυριωτέραν πλατεῖαν ὑπερέχουν, μεταξὺ τῶν ἄλλων, δύο μέγαρα. Εἶνε δύο ξενοδοχεῖα ἐκτισμένα κατὰ τὸν τύπον τῶν τεραστίων Ἀμερικανικῶν ξενώνων. Ἐκεῖ κοντὰ βλέπει κανεὶς καὶ ἕνα ἄλλο κατάλευκον κτίριον, εἰς τὴν πρόσοψιν τοῦ ὁποίου διακρίνεται ὁ θυρεὸς τῶν Τ.Τ.Τ.

Ἕνας δρόμος στενώτερος ἄγει εἰς μίαν συνοικίαν, ὅπου ἑκατοντάδες μικρῶν ἐργατικῶν σπιτιῶν ὑψοῦνται, τὸ ἕνα κοντὰ εἰς τὸ ἄλλο, ἐκτισμέναι κατὰ ἴδιον σχέδιον. Εἰς τὸ κέντρον τῆς συνοικίας ἕν ὡραῖον κτίριον. Εἶναι ἡ ἐκκλησία· καὶ ἀπέναντι σχεδὸν ἕν σχολικὸν κτίριον μὲ ὡραίαν εἴσοδον καὶ μεγάλα παράθυρα.

Ὁ διαβάτης ἐξακολουθεῖ νὰ περιέρχηται κατάπληκτος τὴν πόλιν. Ἀλλ' οὔτε μίαν ζωντατὴν ὕπαρξιν δὲν συναντᾷ εἰς τοὺς ἐρήμους καὶ σιωπηλοὺς δρόμους. Αἱ θύραι τῶν οἰκιῶν εἶναι κλεισμέναι. Τὰ παράθυρα χωρὶς τζάμια. Μία ἀνατριχιαστικὴ σιωπή, μία γαλήνη νεκρικὴ βασιλεύει ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. Μεταξὺ τῶν σχισμῶν τοῦ λιθοστρώτου ἔχει φυτρώσει πράσινο χορτάρι· καὶ αἴφνης ἀπὸ κάποιαν γωνίαν πηδᾷ καὶ ἐξαφανίζεται ἕνας λύκος, τὸν ὁποῖον ἴσως νὰ ἔφερεν ἕως ἐκεῖ ἡ πεῖνα. Τώρα μόλις ὁ ξένος ἀρχίζει ν' ἀντιλαμβάνεται, ὅτι κάμνει τὸν περιπατόν του εἰς μίαν νεκρὰν πόλιν, ὡς αὐτὰς ποῦ ἀναφέρονται εἰς μερικοὺς ἀρχαίους θρύλους καὶ αἱ ὁποῖαι ὅμως εὑρίσκονται μᾶλλον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἢ εἰς τὰ ὕψη τῶν ὀρέων.

Προ 15 ἐτῶν ἀκόμη ἡ πόλις Φοῖνιξ εἶχεν 120 χιλιάδας κατοίκων. Ἦτο μία ἀπὸ τὰς βιομηχανικὰς πόλεις, αἱ ὁποῖαι φυτρώνουν ὡς μανιτάρια εἰς τὴν Ἀμερικήν, μὲ τὸ καλλίτερον δυνατὸν μέλλον. Οἱ κάτοικοι τοῦ Φοίνικος ἦσαν ἀκραδάντως πεπεισμένοι, ὅτι ἐντὸς ὀλίγων δεκαετηρίδων θὰ ἐξειλίσσετο ταχέως εἰς μιαν μεγαλούπολιν καὶ θὰ ἐπερνοῦ-

σεν ἴσως τὸν Ἅγ. Λουδοβῖκον καὶ τὴν Φιλαδέλφειαν. Καὶ δὲν εἶχον καὶ τόσον ἄδικον, ἀφοῦ ἡ πόλις των ἐδείκνυε μίαν τάσιν αἰφνιδίας ἀναπτύξεως, πρωτοφανῆ καὶ εἰς τὰ Ἀμερικανικὰ ἀκόμη χρονικά.

Ὁ Φοῖνιξ ἱδρύθη ἐκ τοῦ μηδενὸς πρὸ 25 περίπου ἐτῶν, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνός μας. Ἱδρυτής του ὑπῆρξε κάποιος Χουάϊτ—ἄνθρωπος ὑπόπτου παρελθόντος, μὲ πολλὰς καταδίκας καὶ φυλακίσεις εἰς βάρος του—ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀγοράσει εἰς τὰ βουνὰ ἕν κτῆμα ἀρκετῶν ἑκατοντάδων μέτρων, ὅπερ καὶ περιεῖχε χαλκὸν εἰς μεγάλην ἀναλογίαν.

Ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ κτήματος εὐθὺς κατόπιν ὑπερέβη ὅλας τὰς προσδοκίας τοῦ Χουάϊτ, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ ἀγοράσῃ καὶ ἄλλα οἰκόπεδα, γύρω ἀπο τὸ πρῶτον πρόχειρον ὑπόστεγον ποῦ εἶχε κτίσει. Ἀλλ' ἡ φήμη τῆς τυχηρᾶς του ἀγορᾶς διεδόθη ἀστραπιαίως καὶ μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας ἤρχισαν νὰ κατακλύζωνται ὅλα τὰ πέριξ ἀπὸ ἑκατοντάδας ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἤλπιζον νὰ πλουτίσουν εὔκολα διὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐκμεταλλεύσεως ἄλλων οἰκοπέδων.

Ὁ συνοικισμὸς τῶν χαλκωρύχων ηὔξανε μὲ ἀφάνταστον ταχύτητα. Ἐντος τεσσάρων ἐτῶν ἠρίθμει ἤδη 20.000 ψυχῶν, ἐπιχειρηματίας σοβαρούς, τυχοδιώκτας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ ἁπλοῦς ἐργάτας. Ἤδη εἶχε δημιουργηθῆ μία μικρὰ πόλις· καὶ ἐστρώννετο πλέον ἡ ἀπαραίτητος σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἥτις θὰ ἐπέτρεπε τὴν ταχυτέραν μεταφορὰν τοῦ ἐξαγομένου μεταλλεύματος. Μία μεγάλη μετοχικὴ ἑταιρεία τῆς Ν. Ὑόρκης ἐνδιεφέρθη διὰ τὰ ὀρυχεῖα τοῦ Φοίνικος καὶ ἀνέλαβε πλέον τὴν εἰς μεγάλην κλίμακα ἀνάπτυξιν τῶν ἔργων καὶ ἐκμετάλλευσιν τῆς χαλκοφόρου φλεβός. Ἔπειτα ἦλθεν ὁ πόλεμος μὲ τὴν μεγάλην ὕψωσιν τῆς τιμῆς τοῦ χαλκοῦ· καὶ διὰ τὸν Φοίνικα εἶχε φθάσει πλέον ὁ χρυσοῦς αἰών.

Μέγαρα ἐκτίζοντο ὁλοταχῶς, διὰ νὰ παρέχουν εὐχάριστον διαμονὴν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῶν μεγάλων συνδικάτων, τεράστιαι πολυκατοικίαι ἐξεφύτρωναν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μηνὸς εἰς τὸν ἄλλον, ξενοδοχεῖα νεωτάτου τύπου ἐδημιουργοῦντο· καὶ τῷ 1917 ὁ Φοῖνιξ εἶχεν 120,000 κατοίκους.

Ἐτελείωσεν ὅμως ὁ πόλεμος, καὶ μὲ τὴν εἰρήνην ἦλθεν ἡ κατάπτωσις. Ἡ τιμὴ τοῦ χαλκοῦ ἔπεσε καταπληκτικά. Τὸ Συνδικᾶτον τῆς Ν. Ὑορκης ἔσπευσε νὰ ἐκποιήσῃ τὰς ἐγκαταστάσεις του εἰς μικροὺς ἐπιχειρηματίας, οἱ ὁποῖοι ὅμως καὶ αὐτοὶ ἀπεσύρθησαν βαθμηδόν, ὅταν εἶδον ὅτι δὲν εἶχον πλέον πολλὰ πράγματα νὰ ἐλπίζουν ἀπὸ τὰ κοιτάσματα τοῦ Φοίνικος. Κατόπιν ἤρχισαν νὰ ἐγκαταλείπουν καὶ οἱ ἐργάται τὴν κατηραμένην πόλιν· ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἀφῃρέθη καὶ τὰ ξενοδοχεῖα ἔκλεισαν.

Τῷ 1921 δὲν διέμενον εἰς τὸν Φοίνικα εἰμὴ μερικαὶ μόνον ἑκατοντάδες τυχοδιωκτῶν καὶ ἄλλων ὑπόπτων ὑποκειμένων, τὰ ὁποῖα διωκόμενα ὑπο τῆς Ἀστυνομίας εὕρισκον πρόχειρον καταφύγιον εἰς τὰ κενὰ σπίτια τῆς ἠρημωμένης πόλεως.

Τώρα πλέον ὁ Φοῖνιξ ἔχει ἕνα καὶ μόνον κάτοικον. Εἶναι εἷς γηραλέος μεταλλωρύχος, Μπὸμπ Φόρτεσκιου ὀνόματι, ὁ ὁποῖος ἐγκατεστάθη εἰς μίαν ὡραίαν ἔπαυλιν τῆς πόλεως. Εἶχεν ἰδῇ ἄλλοτε καλλιτέρας ἡμέρας εἰς τὸν Φοίνικα, τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνθήσεως του, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μείνῃ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του εἰς τὴν ἠρημωμένην πόλιν.